

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Hozzunk mező gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 "
Negyed évre 5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Előfizetési felhívás.

Azon nagyfoku bizalom, melyben boldogult atyám Ordódy Lajos elhunytá óta a nagyérdemű gazdaközönség részesíteni sziveskedett, azon reményt ébresztette bennem, hogy ezen immár 1913-ban 65-ik évfolyamába lépő lapok iránt a jövőben is bizalommal s elismeréssel fog lenni t. olvasóink mindinkább szaporodó serege. Csekélységemnek, mint a „Gazdasági Lapok” kiadótulajdonosának pedig legfőbb kötelességem lesz a folyó évben előlegezett bizalmat a legnagyobb fokban fenntartani s lapjaimat azon magas niveau fenntartani, melyben azok atyám alatt és annak halála után állottak, sőt azok jószágát, tartalmasságát, szellemi színvonalát emelni, legelső feladatommak tekintem. A lapnak szellemi része nem apadt, sőt növekedett és illusztrációkban is gazdagodott, úgyhogy a lapok iránt több oldalról nyilvánított elismerésnek hatása alatt, jövőben még gazdagabb tartalommal s több és szebb ábrákkal fogom lapjaimat kiadni. Az eddigi szerkesztőség mint eddigi is változatlan buzgalommal fogja törekvésemet előmozdítani s a külmunkatársak nagyszámu gárdáját sikerült oly kipróbált gazdasági erőkből összehozni, kiknek már névsora is biztosítékot nyújt arra, hogy az csak jó és hasznos lehet, amit gazdag tapasztalataik tárházából papírra vetve a nagyközönség elé visznek, hogy a gazdasági ismereteket terjesszék s a gazdaközönséget előrehaladásra buzdítsák. A változatosság élvezetét nyújt, mondja a latin példaszó, ezt tartom én is s azért legfőbb törekvésem lapjaim tartalmát minél változatosabbá és bővebb tartalmúvá tenni s minél több oldalúvá fejleszteni.

Az immár a XIII-ik évfolyamba lépő „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok”-éra nézve külön előfizetést is nyitok, s ezzel a több oldalról hangoztatott kíváncsnak is egyuttal eleget teszek, mert hisz a mai viszonyok között mindenki elismeri, miszerint az állattenyésztés és tejgazdaság az agrikultura legjövődélmezőbb, tehát legnépszerűbb ága, így tehát e melléklet oly kimagasló fontossággal bír, hogy annak — szövegét és illusztrációit tetemesen áldozatok árán is kibővítvé — a lehető legnagyobb elterjedést biztosítsam.

A „Gazdasági Lapok” előfizetői azonban továbbra is mint ingyen mellékletet megkapják.

Végül van szerencsém tudatni, hogy az 53-ik évfolyamát élő Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár kiadása továbbra is tulajdonomban marad és kiadóhivatalomnál beszerezhető.

Különböző vállalataimat a magyar gazdaközönség szives jóindulatába s pártfogásába ajánlva

Budapest, 1912. december havában.

gazdatársi üdvözléssel maradok

ORDÓDY LÁSZLÓ

a „Gazdasági Lapok” az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” és a „Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár” kiadótulajdonosa.

Előfizetési feltételek.

A „GAZDASÁGI LAPOK”

65-ik évfolyamára az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” mellékletével (XIII-ik évfolyam) együtt:

Egész évre . . . 20 korona
Fél évre 10 korona
Negyed évre . . . 5 korona

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” külön

Előfizetési ára:

Egész évre . . . 10 korona
Fél évre 5 korona

Ajánljuk egyben a lapunk kiadásában megjelenő közkeveltségnek örvendő Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptárt, mely az idén 53-ik évfolyamában jelenik meg, melyet bérmentve, ajánlott postai szétküldéssel 3 K 25 fillérért, utánvétellel 3 K 45 fillérért küld meg a

„Gazdasági Lapok” kiadóhivatala

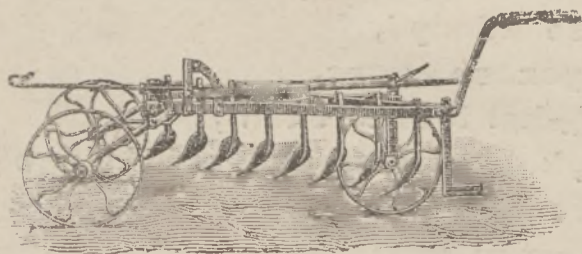
Budapest, VIII., József-utca 15.

SZEMLE.

(Időjárás és a gazdasági helyzet. — A pénzügyi helyzet. — Az osztrák gabonastatisztika. — A gabonatózsde ügynöki harca. — Az Austro-Americana kivándorlási koncessziója. — A földmiveltésügyi miniszter fakartell ellenes akciója. — Fenyegtet a szerb állatbehozatal. — Az osztrákok a hazai nyersbőr piacon. — A beviteli jegymerénylet a sertéskereskedelemben.)

Ugy tudjuk korai volt a karácsonyi öröm a fagygyal. De most már, hogy is mondjuk „megemberelte magát” a tél, mert végre-valahára beköszöntött. Kevert azonban az öröm ürommel, mert bizony ha nem lesz tél, üres lesz a jégverem. Pedig a mai gazdálkodási, főleg állattenyésztési és vele kapcsolatos tejgazdasági viszonyok és azok intenzívításai mellett jég nélkül a falukon nem lehet megélni. Jön a jégbordás és a jéggel a vermetek meg kell tölteni. Ez az öröm, mely tetőződné, ha a vetésekre némi fagy után megjönne a fehér hólepel. Az öröm azonban az, hogy kevés az őszi, mondjuk most már téli vetés, mely e perspektívák szerint megmérhetetlen gazdasági károkat okozhat és fog okozni. A czukorrépatermelőink közül szintén sokan örömben fürdenek, mert vannak olyan uradalmak is, melyek még száz vagonszámra nem liferálták be répiákat a gyárakba; sőt mint hirlík vontatóvállalatokkal, oly szerződéseket is kötnének, hogy megosztokodnának magán a szállítandó czukorrépaterményiségeken. A cselédmizeriák, a magas igásökör árak mellett pedig sokan a tractor-miveltésre térnek át, mely a magas takarmányárak a drága állati vontatóerő, a viszontagságos időjárás és a magas cselédmizerék mellett is megtakarítást jelent, noha a gépek drágák és a benzinárak is alaposan felszöktek. Sajnos az is, hogy az osztrák házastárs azon fáradozik, hogy a tractorkat vontató s nem mezőgazdasági gépeknek minősíti és egy-egy gépre csak 3000 koronás vámkülönbözetet ró. Szegény mezőgazdaságunk azt is az. fizesse meg?

A pénzügyi helyzet változatlan, mert az értéktőzsde velleitátsai bár változók, úgy nagy általánosságban mégsem változtak meg. Drága a pénz. A bankráta változatlanul 6% és folytatódna a kereskedelmi fizetésképtelenségek. Igaz, hogy tulhajtott volt minden, kezdve az egyes emberek igényeitől. Nem szolid a bázis, melyen kereskedelmünk megindult. A Balkán háboru okozta bizonytalanságok a pénzügyi helyzeteket arra készítik, hogy pénzeiket visszatartsák s ha elsőrendű cégeknek adnak is pénzt az az uzsorával határos. Urbi et orbi meséli, hogy egy elsőrendű budapesti nagykereskedő társaság egy elsőrendű banktól 7³/₄ % mellett kaphatott 600.000 koro-

Mezőgazdák.

NYOLCZVASU KULTIVÁTOR

kitünő eszköz tarlóhántásra.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

nát 4 hónapra. De csak 50.000 korona provízió mellett s azon feltétellel, hogy lejáratkor újból 4 hónapra prolongáltassa váltóját, ugyancsak $7\frac{3}{4}\%$ -ra. Ha jó a cég, miért a 7 és háromnegyed % egy félre és minek a provízió. Mennyi ilyenképpen a %, ha az 50.000 korona is beleszámítódik? Na és hogy ily viszonyok közepette, hol és hogy kaphatna a gazda pénzt az elképzelhető. Az agrárváltók nem honorálatnak. Hát még midőn a kereskedelmiek is ilyenféle elbánásban részesülnek.

F. hó 5-én publikálták az osztrák földmívelési miniszterium jelentését a koronatarományok 1912-iki terméséről: búzában, rozsban, árpában és tengeriben. E kimutatásban kaptuk a hozam első hivatalos számaikat, melynek adataiból a következőket közöljük:

Buzával, rozsszal, árpával, zabbal és tengerivel az 1912-ik évben 6527,943 hektár volt bevetve, vagyis az összes szántóföldek (10.624.852 hektár) 64,4%-a. Az egyes gabonaneműek területe a következő volt:

	1912.	1911
	hektár	
Buza	1.260.317	1.215.000
Rozs	2.032.138	2.021.345
Árpa	1.065.903	1.096.677
Zab	1.866.931	1.878.058
Tengeri	302.60	3.2813

A métermázsánkénti átlagokat hektáronként a következő számok tüntetik föl:

	1912.	1911.	1902—11-iki tiz év átlaga
Buza	15.0	13.2	13.0
Rozs	14.6	13.1	12.7
Árpa	16.0	14.8	13.7
Zab	13.0	12.1	11.2
Tengeri	12.8	10.0	11.3

Az egyes gabonaneműek minőségi súlyát (kilogrammokban hektoliterenként) a következő táblában mutatjuk be:

	1912.	1911.	1902—11-iki tiz év átlaga
Buza	77.1	77.3	76.9
Rozs	70.6	71.3	70.5
Árpa	65.3	66.3	65.4
Zab	47.1	47.7	47.0
Tengeri	73.1	72.8	74.0

Az összes hozam a következő volt q-ákban:

	1912.	1911.	1902—11-iki tiz év átlaga
Buza	18.952.639	16.026.388	15.018.207
Rozs	29.748.033	26.446.569	24.892.585
Árpa	17.065.756	16.201.813	15.903.101
Zab	24.309.998	22.700.639	20.712.777
Tengeri	3.875.179	3.041.344	3.830.636

Az egyes gabonaneműek 1912-iki többlete 1911-iki hozammal szemben millió q-ákban a következő volt:

Buza	2.926
Rozs	3.302
Árpa	0.864
Zab	1.606
Tengeri	0.834

A gabonatözsde ügynök revíziós kérdés és az azzal összefüggő revolúció ismét kísért, bár karácsony előtt a rossz magyarsággal mondván lefújtatt. Az újévi üdvözlés válasza a tözsde elnökénél ezt sejteti és noha Klein tanácsos az állítólagos impostor félreállott, mégis be fog következni a gabonatözsde megregulázása. És így is kell annak lennie, mert üdvös reformot kell inaugurrálni a tözsdeügynökök kérdésében. A míg az nem rendeződik, a mezőgazdaság ki van szolgáltatva minden kauzióra nem képes ügynök manipulációinak. Ha immár kimondották az A-t, ki kell

mondani a B-t is, még ha Krausz Simi is veti közbe magát. A mezőgazdaság érdekeit is szemmel kell tartania és nem holmi fizetésre képtelen ügynököcskék machinációinak kiszolgáltatni, a kik csak spekulálnak coulisse és arbitrage játékokat üznek, azon nyereszkeskednek és büntetlenül akarom nem akaromra fizetnek vagy nem fizetnek.

A gazdasági helyzetet súlyosbitandja majd még a kivándorlás. Nem jelenleg, midőn utlevél alig kapható, de mihelyt csend fog honolni a külpolitika egén. Utaltunk már évekket ezelőtt a Norddeutscher Lloyd és a Pool argentiniai emberexport törekvéseire. A lényeg ugyanaz, bár a név változik. E név az Austro-Americana, mely konkurrencziát idéz és idézett elő. Ezen az osztrák Lloyd hajóstársaság expozitúrájú hajóvállalata az argentinai huskérdelemmel fenyegetett, de kudarcra után most emberhússal vágyik. Furcsa, bár ezen társaság csak visszaélések árán tudott kivándorlókat toborzani, most a kivándorlási ügynökségek szervezésére nálunk engedélyezéseket kap. Sürgősen összehivatott a magyar kivándorlási tanács és kimondatott általa a boldogító „igen” egy engedély alakjában. Így meg is kapta az Austro-Americana a kivándorlási engedélyt. Hogy ez újabb munkások elvonást jelent és ezzel pusztulnak a gazdák, az kétségtelen. Mily kevesen vannak a hozzáértők és mennyien a laikusok. És a háttér az, hogy egy oly osztrák hajózási vállalatot indirecte subvencionálni kell, mely a magyar hajózási érdekeket nem respektálja. Főleg mióta, a magyar Adria tengerhajózási részvénytársaság egyik igazgatója lett az osztrák Lloyd társaság kormányzója. Ismeri a magyar kivitel és hajózás minden gyengéit s azokat most Ausztria részére gyümölcsözteti. Hiába ubi bene, ibi patria!

A fakartell, a hol csak lehet nyuzza az eladókat és vevőket egyaránt. Nemrégiben a földművelési miniszternek dicséretére legyen mondva, a ki kiküldöttjeit az árveréseken sürűn szerepelteti, veti közbe magát és nem hagyja a nemzeti, állami vagy községi fatermelési vagyont elherdálni. Több esetről tudunk, hogy például évszázados tölgyekért oly árt ígér a fakartell, mely pusztán az ágakból is kitelne, ha ugyanis a termelő maga kitermeli az erdejét. Az értékes törzs ingyen maradna meg a kartellnek? Ideje, hogy az ilyen rablógazdálkodásnak véget vet a miniszter, mely eljárásával a fakereskedelem kapzsóságának gátat emel. Nagyon helyes eljárás a kartellt megzabolázn.

A gazdatársadalmat e héten is élénken foglalkoztatja azon kérdés, vajon a Balkán kereskedelmi szerződések miként alakulnak és főleg Szerbia megkapja-e nagyobb vágott marha és sertéskontingent avagy az élőállat behozatali tilalom megszüntetetik-e 1917-ig. Nagyon is jogos a mindenfelé megnyilvánuló tiltakozás, mely hivatott amugy sem nagyon briliánsan álló állatnyesztésünket tönkre tenni. Össze kell a gazdatársadalomnak fogni, bár igen kétséges az eredmény, mert a felhatalmazási törvény ugylátszik e célból alkottatott, hogy nagyobb kontingens engedélyeztessék, de még inkább, hogy az élő állatbehozatal esetleges törekvése megfojtsassék.

Érdekes a mi nemrégiben a nyersbörpiacra lejárásodott. A hazai mészárosipar elnöke Wienben tudakozódott mily árakat hajlandók a szomszéd-

dok nyers bőrökért fizetni. Oly maximális árakat jelöltek az osztrákok meg, hogy mészárosaink hajlandók voltak velük üzletekbe bocsátkozni. De az átlag árakról és főleg az uzuális Magyarországon teremtett bőr átlag árakról hallgattak. Az elnök Wienben csak tapogatózott, a mit felhasználtak a sógorok és Budapesten a magyar elnök megbízásából gyűlést hívtak össze. Annak tudta nélkül. Persze, a tiltakozás ellen zúgolódtak az elnökkel egyetemben, a magyar mészáros iparosok és maradt minden a régiben. Nem sikerült a maximális ár hangoztatása mellett, az átlag áru árának elhallgatásával sem a trükk. És még mondja valaki, hogy Ausztria nem használja ki az ő felfogása szerinti magyar provinciát?

A Kereskedelmi Egyesülés néhány nap előtt Fürst Bertalan elnöklésével és több husiparos, szalámigyáros, szalonna-, zsiradék- és sertés-nyakkereskedő bevonásával szűkebbkörű értekezletet tartott. Az elnök kifejtette, hogy a háború új helyzetet teremtett a Balkánon és a monarkia két államának kormányai előreláthatóan már legközelebb tárgyalást kezdenek a Balkán-államokkal, gazdasági viszonyaink újabb rendezése tárgyában. Az egyesület vezetősége a Balkán-állam behozatalnál erősen érdekelt sertés-nyakkereskedőknek és a sertés-nyaktermékek előállításának óhaját kívánja megismerni és kelő formában kifejezésre juttatni. Balkányi Béla előadó (Debreczen) föl hívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy Serényi Béla gróf földművelési miniszter legutóbbi budgetbeszédében a kikészítési eljárás szabályozását az egyik legsürgősebben megvalósítandó főadatnak jelentette ki. Ugyanaz a rendszer, amely a német gabonakereskedelemben és malomiparban már két évtized óta fényesen bevált, alkalmazható volna a magyar szalonna-, zsiradék- és szalámikivitel előmozdítására is. E rendszer alkalmazása a földbirtokosok érdekeit nem érintené, a belföldi áralakulást nem befolyásolná, ellenben lehetővé tenné, hogy olyan arányban, mint a hogy Németország és a többi vámkülföld felé irányuló sertés termék kivitelünket előmozdítjuk, megengedhessük levágott sertésnek a Balkán-államokból a kontingensen felüli behozatalát is. Az előadó kalkulációt is állított föl, amely szerint a behozatali jegy rendszerének alkalmazása esetén a magyar szalonna és zsiradék ma is versenyképes volna a német piacdon. Az előadás után igen élénk vita fejlődött ki, amelyben többen vettek részt. Az értekezlet fölkeri a Kereskedelmi Egyesülés elnökségét, tegyen sürgősen lépéseket abban az irányban, hogy a ki szalonnát, zsirt vagy húst friss vagy földolgozott állapotban visz ki a vámkülföldre, utalványt kapjon, amely föl jogosítja a behozatali jegy tulajdonosát a technikai kihasználási aránynak megfelelő mennyiségű levágott sertésnek vámmentes behozatalára. Ez a behozatali jegy szabad forgalom tárgya lehet. A behozatali jeggyel behozott és elvámolt sertésmennyiség ne legyen beszámítható a Balkán-államoknak megengedett kontingensbe.

Szószerint közöltük ezen újabb merénylet kommuniquéjét, mely a gabonabeviteli jegyek behozatalának volna folyománya és amely szintén áttörné a mezőgazdasági vámokat. Ez ellen is a magyar termelésnek állást kellene foglalnia. Hogyne a beviteli jegyek minden vonalon? Mint már említettük, azok ostobaságok. — ix.

A szabadalmazott

„JURENÁK ERE”

szerkezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.

Részletes árjegyzéket szívesen küld:

„JURENÁK” szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

Gazdasági nőnevelésünk.

Irta: Menhártné Ambrózy Etel.

A »Gazdasági Lapok« folyó évi november 10-iki számában egy cikk ragadta meg figyelmemet, melyben Stegmüller Mária t. kartársam oly elevenen rámutatott a magyar gazdasági nőnevelésnek kezdetlegességére a külfölddel szemben, hogy ahhoz saját tapasztalataimat és nézeteimet ezuton kívánom kifejtetni, főként abból az elvből kiindulva, hogy ha v. n. Európában ország, amelynek jövője éppen a gazdasági élet fölvirágoztatásával s egy, gazdaságilag a haladó kor követelményeinek megfelelően képzett nemezedék nevelésével hivatva van nagygyá, hatalmassá fejlődni, ugy elsősorban hazánk ez.

A természet sehose kínálja föl oly pazarul kincseit, akár a földműves fáradozását bőven megjutalmazó Alföld termőföldjében, akár a dombos vidékek gyümölcsöseiben, mint éppen Magyarországon; csak éppen az a bajunk, hogy mindezt se megbecsülni, se kiaknázni nem tudjuk eléggé, főként azért, mert nincs a gyakorlati életre nevelt gazdanépünk, mint pl. Belgiumban vagy Hollandiában.

A szó teljes értelmében vett népnevelés nálunk még nagyobbára holt betű, irott malaszt — fájdlom! Szakképzett, céltudatosan gazdálkodó kigazdáról beszélnünk, egyelőre még, túlzott követelés.

De nem is lehet az másként. Hisz ha a falusi iskolákra még annyira ráparancsol a törvény, kötelezővé téve a rendes iskolalátogatást, nincs az a pénzbírság, nincs az a drákói szigor, mely rábírná a falusi kisemberek nagyobb részét, hogy a kora tavaszi mezei munkák idejétől kezdve az iskolai szorgalmi időn végig, legalább itt ott otthon ne fogja félig-meddig munkabíró gyermekét. A kigazda szemében nálunk még nem éri meg az iskolában tanult »tudomány« azt a hasznot, hogy a gyermekét »kapáláskor« otthon ne tartsa és minden írás-olvasásnál előbbrevaló, a tanítónéni minden meggyőző beszédjénél hasznosabb munkálkodás az, ha az iskoláslány libát őriz, vagy a disznók legeltetésével lopja a napot. Gyakorlati értéke, igaz, ennek a foglalkozásnak is van, de talán mégse ez lenne a kezdete a gazdasági népnevelésnek.

Mi még ott tartunk, hogy a kigazda, a falusi kis egzisztencia vagy megelégszik azzal a 2-3 iskolaévvél, melynek téli időszakában leánya »írást tanul«, vagy a másik szélsőségbe esik és »kisasszonyt« nevel a leányából, ha t. i. kivételesen áldoz valamit leánya neveltetésére. Ekkor azután bekövetkezik az a szomorúan túrcsa valóság, hogy az »uri ruhába« bujtatott »kinevelt kisasszony« odahaza vagy semmit sem tesz, vagy jobb esetben holmi cifra kézimunka mellett hűsöl a szobában, míg édesanyja virradattól késő estig inaszakadtáig fáradozik, baromfit nevel, kertészkedik s ráadásul a főzéssel vesződik.

Szinte kiabál a szükség ama bizonyos »aurea mediveritas« után. Aki a művelt, előrehaladt külföldi gazdálkodó országaiban tapasztalta, mint lehet a lányokat jó gazdasszonyokká nevelni anélkül, hogy csak egyoldalú, pusztán gazdasági képzettséget szereznének, az annál szembetűnőbbnek találja idehaza a falusi kisemberek leányainak hiányos nevelését; hisz a kivételesen házon kívül nevelt falusi kis lány minden egyebet tanul az intézetben, csak nem hasznos, gazdasági teendőket. A kigazda nem is szereti serdülő leánygyermekét kiadni a házból, odahaza meg nem lát ujat, nem tanul okszerű gazdálkodást, hisz annyira maradi, annyira konzervatív

a mi kisemberünk egész gazdálkodása, hogy még évtizedeken át haladhat ezen a csapáson, ha nincs ami fölrázza közömbös, kényelmes ódságából. És éppen ez az a stáció, melynél megállapodnunk nem szabad »Ha Mohamed nem megy a hegyhez, elmegy a hegy Mohamedhez«, vagyis teremtsük meg idehaza a Belgiumban annyira virágzó háztartási vándor-tanfolyamokat az ország minden részében, vigyük az iskolát a néphez s ha a nép érdeklődését egyszer sikerült fölkeltenünk oly irányban, mely őt természetszerűleg legközelebb érinti, csakhamar megvetjük alapját a szakszerű gazdasági nőnevelésnek.

Gróf Serényi Béla földm. miniszter máris módot nyújtott a kezdet kezdetéhez. Támogatásával létesültek és kitűnően beváltak a háztartási vándortanfolyamok egyes vidéki városokban. Mennyivel inkább tudnánk munkálkodni a nép morális és anyagi haladásán, ha a vidéken, a falusi emberek serdülő leánykáját ily tanfolyamok keretében bevezetnők azokba a »miszteriümokba«, melyek a reális gazdálkodást célozzák; ha rávezetnők a jövődöbéli magyar gazdaasszonyokat arra az új, sajnós idehaza még nagyon is járatlan csapásra, melyen minden talpalatnyi rögből értéket tud »csiholni« az élelmes, nyílt szemekkel körültekintő gazdaasszony.

Nálunk még oly helyeken is, ahol a termelésel bizonyos eredményeket tudunk fölmutatni, nem tudjuk a termékeket ugy értékesíteni, mint a gazdaságilag és kereskedelmileg előrehaladott külföld. Hogy csak egyetlen példával illusztráljam állításomat, az u. n. styriai kappant említem meg. Lehet az a nálunk nevelt kappan még oly elsőrendű piaci áru, mely semmiben sem marad mögötte a »styriai« néven ismert pecsenyének, nem tudunk annak oly értéket adni, talán élelmesség talán szakértelem híján.

És ebben a szakértelem hiányban rejlik az a tagadhatatlan valóság is, hogy mielőtt kereskedelemről beszélünk, a termelést kellene irányítanunk; ezt pedig már a kezdet alfáján, a háztartási iskolákban kellene belenevelnünk a jövő gazdaasszonyaiba, már őket kellene megismertetnünk a céltudatos, reális gazdálkodás anyagi előnyeivel.

Vegyük csak a baromfitenyésztést. A kigazda, a kisember gazdaságában nálunk e téren a legnagyobb tájékozatlanság dominál. Minden cél és tudatosság nélkül nevelnek a falusi udvarokban ma plymouthot, holnap langshant, majd fehér, majd sárga orpingtont, összeviszsa s a leggyakrabban visszatérnek a fehér »paraszttyuk«-hoz, miután ez a legkényelmesebb.

Sárga orpington standardot nevelni már nem tudnak, mert ez már valamelyes szakértelmet igényel. Csak gyéren számlálható kivételek haladtak odáig, hogy a földmiv. kormány gödöllői stipendiumaira rászolgáltak volna, — a leggyakrabban azonban indolenciával találkozik ez a buzditás is, s így országos eredmény nincs. Pedig a fajbaromfitenyésztés, a szakszerű tenyésztés, kis jóakarattal és némi irányítás mellett egyike a leghálásabb foglalkozásoknak, mely a kigazdának, aránylag kevés fáradozással, a leggyakrabban bőséges hasznot hajt. Nálunk még csak elvétve itt-ott használják a költőgépeket, pedig a külföldön szerzett tapasztalatok igazolják, hogy különösen városok, fogyasztási központok (katonaság, nevelőintézetek stb.) közelében, elképzelhetetlen anyagi föllendülést teremtene a költőgépeken az év minden szakában tenyésztendő csirke nevelése, hizlalása, poulardírozás stb. A baromfitenyésztéssel szorosan összefügg

a tojáskereskedelem, mely aranybányája lehet a kigazdának kellő utánjárással s ha egyszer a magyar tojásnak kereskedelmet, hirnevet tudunk szerezni, megvalósulna a magyar tojástőzsdé ábrándja is, melynek megvalósítására eléggé csábíthat Dánia világraszóló tojásexportja.

És ugyancsak Dániára meg Hollandiára kell hivatkoznunk akkor is, mikor a tejfeldolgozás és értékesítés, továbbá az ezzel szorosan összefüggő sertéshizlalás témáját pendítem meg.

Mindezekről szédületes számarányok beszélnek e két országban. Elképzelhetetlen értékekben exportálnak onnan, világszerte tejtermékeket és sertéshust (egészben és földolgozva) s a világpiacon Hollandia irányítja. De ezeket az eredményeket nem egyesek, hanem a kigazdák és legkisebb egzisztenciák tömörüléséből létesült szövetkezetek tudták elérni.

Az elmondottakból az világlik ki, hogy a mi »tejjel mézzel« folyó országunkban mindezekhez meglennének az eszközök, csupán a kisember konzervatívizmusát kellene megtörni, azt a maradiságot, mely minden újítást, minden előrehaladást bizalmatlankodva fogad. Ezt pedig elsősorban a nőnevelés útján lehetne leküzdeni, az újgenerációba már tudatos gondolkodása legelején kellene belenevelni, hogy amire a kisember képtelen, azt a szövetkezeti egyesülés játszva megvalósíthatná a termelés és értékesítés terén.

Hollandia kertészete a maga tökéletességében egyedülálló és utólérhetetlen az egész kontinensen. A legvérmesebb sovinizmus mellett sem szabad ábrándoznunk arról, hogy a mi kisemberünk szimpla, sablonos kertészkedése akár évtizedek múltán is megközelíthetné Európa kertjét. De talán nem túlzott az a reményem, ha ugyancsak a háztartási tanfolyamok keretében lehetne megvalósítani a gyümölcsfélék és konyhakerti termények földolgozására és értékesítésére és az oktatást a gyógynövények termelésére és értékesítésére.

Természetesen itt is főként a termelés irányítása lenne a fő, mert a céltalan ide-oda kísérletezés, az értéket befolyásoló sokféleség, fajtisztatlanság nem nyújt anyagi eredményt.

Nálunk t. i. hiányzik a legtöbb esetben a kis-termelőknél a reális csomagolás és a sokféle és nagyobbára hiányosan csomagolt gyümölcsfélék pl. rendszeren csak 2-od, 3-ad rendű piaci árut adnak. Bö termés idején nagy része a nem értékesített, föl nem dolgozott gyümölcsnek vagy konyhakerti terményeknek kárbavész; a háztartási tanfolyamokon ily irányban lehetne leghasznosabb munkát végezni, hogy t. i. a gyümölcskonzerválás, cukrozás, aszalás, izek és gyümölcskocsonyák készítése stb.-re, ugyszintén a zöldségszárításra (julienne) taníthatnók ki elsősorban a leendő magyar háziasszonyokat.

E téren is annyira hátra vagyunk még, hogy szinte sajnálatosan kárbavesztettnek látjuk a földművelésügyi kormány ama előzékenységet, melylyel a kistermelőknek díjtalanul rendelkezésre bocsájta a gyümölcsaszalókat és zöldségszárítókat s ezt nagyon kevesen veszik igénybe.

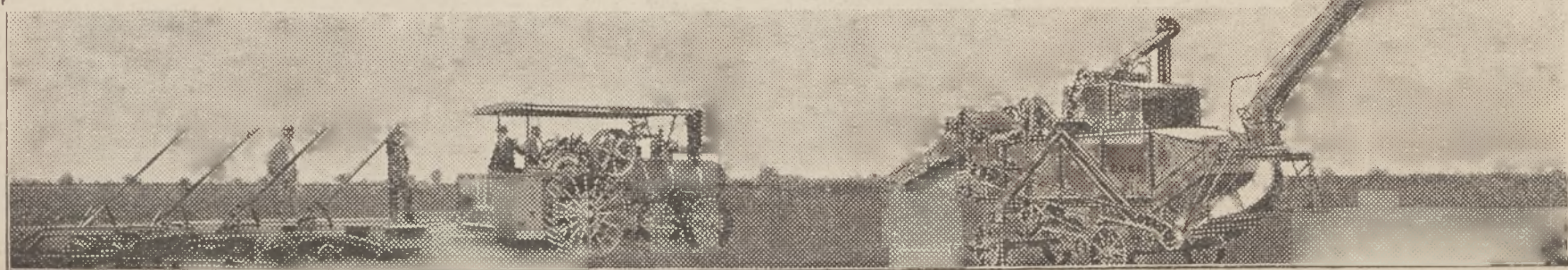
Pedig mennyi tőke hever így kiaknázatlanul; ha csak a zöldségtermelést vesszük, vagy a csapadékdus nyáron át kínálkozó gombatermés kárbavesztét, a különböző vidékeken termő különböző gyógynövényeket, a természet értékes adományainak czélszerű értékesítése, kihasználása háztartási tanfolyamoknak bőséges tananyagát szolgáltatnák.

Hazánk jövődöbéli gazdaasszonyai lennének hivatva gazdasági érvényesülésünknek alapját

CASE szánt, arat, csépel!

Ne a benzinyáraknak dolgozzék, hanem saját magának! Gondolja meg, hogy a motorbenzin ma már több mint 40 korona. Dolgozzék gőzgéppel! Vezérképvisele

Hahn Arthur és Társai Budapest, VIII., Üllői-ut 25/G.

megvetni, viszont az ő neveltetésüktől függ, megtaláljuk-e a helyes irányt, melyen haladva elérjük azt a célt. A kecskeméti gazds. tan-képző intézetből kikerült tanítónők uttörői lesznek a gazdasági nőnevelésnek, de miután még csak nem régen van nyitva előttük e pálya, elenyészően kicsi az új »apostolok« száma, ama megszámlálhatatlan falusi serdülő leánykához képest, kik az ország különböző vidékein különböző viszonyok között nevelkednek gazdaasszonyokká. A háztartási vándortanfolyamok egyelőre mint ujdonság kötik le a nép érdeklődését, de hihetőleg nem marad muló álom, hogy mind nagyobb számmal fognak tért hódítani. Hisz ha még oly szegények vagyunk is, hogy nem igen »telik« a kulturára, megéri az esetleges anyagi áldozatokat az a tudat, hogy hazánknak nevelünk jó gazdaasszonyokat.

A munkáshiány megvilágítása.

Irta: Szobonya Bertalan.

A Köztelek 95. számában érintett cseléd- és munkáshiány további oka az, hogy népiünk nem szeret dolgozni. Mióta a szocialista agitátorok minden rosszra, gonoszra ezt a népet megtanította, mely előzőleg az istenfélelemre és becsületre sokat adott, most pedig sem Istent, sem hazát nem ismer, azóta munkája a naplopás, az istentelenség, hanyagság, iszákosság, bicskázás és bár a paraszt utálja az urat, de azért a fiából ha csak lehet urat, »hivatlanokot« nevels ebben kezére jár neki a vasut, a földmivessiskola s az igazságszolgáltatás paraszti, dédelgető felfogása, mert 10 eset közül, mikor kénytelen a gazda a bíróság elé állítani a megrontóját, 9 esetben vagy nem kap elégtételt, vagy ő rajta verik el a port.

Sajátságos szállóigévé vált a »szegény ember,« a »szegény munkás,« a »szegény cseléd« kifejezés, holott, ha valakinek jó dolga van a mai rendkívül nehéz viszonyok között, akkor annak a »szegény« munkásnak igazán jó dolga van.

Horribilis napszám mellett immel-ámmal dolgozik, az agyonfizetett cseléddel keztyűs kézzel kell bánni, mert ha megnehezted — itt hágy s az igazságszolgáltatásba vetett megrendült bizalmunk alapján — összetett kézzel kell nézni, hogy mikor kiteleltettük az öntudatos »szegény« cselédet, akkor a tavaszi munka idején nincs emberünk az ökör mellé.

A cselédtörvény, hogy milyen átka a gazdának, azt külön nem kell hangoztatni. Hogy azonban a munkáshiányból a vasut által elvont munkáskéz ismét mily óriási módon sujtja a munkás erkölcsét s mily sokat árt a gazdának, azt eléggé elítélni alig vagyunk képesek.

Az a naplopás, a mit a pályatesten dolgozó munkások elkövetnek — egyenesen háborzongató.

A mai rövid napokon 3 koronás napszámot kapnak. A munka kezdődik nyáron 6-tól 6-ig, t. i. a papiron, most 1/27-től 1/24-ig s ezért fizet a vasut naponta 3 koronát, de ha már ennyit fizet, akkor dolgoznának is ezek emberek valamit, de azt a naplopást, azt a tétlenséget nézni gazdai szemmel, irtózatos valami! A hol 10 ember van a sinek között, ott 9 nem dolgozik. Azt nem hallani az előmunkástól, hogy figyelmeztetné az

embereket nem az iparkodásra, hanem arra, hogy iparkodni is kellene.

Mily óriási nemzeti vagyonszerzés az, a mit a vasut kifizet ezeknek a tértlen elemeknek mily óriási kár az, hogy az egyéb munkás látja, hogy hogyan lehet naplopással nagy bérhez jutni s milyen megbotránkoztató az, hogy a szabad ég alatt dolgozó, minden intelligencia nélküli napszámosoknál a vasut azt az örületes 6-tól 6-ig tartó munkaidőt fogadta el!

S látni azt a féltékenységet, a vasuti uraknál, mivel hogy megengedtetett a 6-tól 6-ig tartó munka, hát most nem lehet a napszámos urakat rászoritani arra, hogy sub titulo napkeltétől napnyugtáig lopják a napot a tisztelt vasutnál, mely az ország pénzét adja ki, mert én egész határozottsággal ki merem mondani, hogy ha a munkástól úgy megkövetelnék a dolgot, mint a hogy mindenütt megkövetelik, akkor felényi munkással és felényi kiadással elvégezhetnék azt a munkát, a mit ma végeznek és ekkor nem tolna a vasuthoz a fiatal elem, melynek rendkívül imponál az, hogy nem kell dolgoznia és azért a nagy bér mégis megvan.

Az is igaz, hogy a vasut kedvezményekkel halmozza el ezeket a munkásokat, a melyeket meg nem érdemelnek. Nem hallani soha, hogy az előmunkás szigorú volna hozzájuk, mert hiszen vagy a sógorságból vagy a megfizetett elemekből áll a munkáscsapat.

A dolog fácsítja azonban az, hogy a terheket a gazdákra rakják. A gazdaközvélemény pedig tenni nem tud, csak lamentálni s így nincs hátra, mint az, hogy ha kirántják alólunk a gyékényt, elmegyünk a vasuthoz pályamunkásnak vagy felesapunk czuczilista apostolnak.

Talán akkor másként lesz.

A motorok alkalmazása a száraz farmokon.

Irta: Rothmeyer Imre.

Minneapolis, 1912. XI. 29.

A magajáró motorok alkalmazása megkönnyíti az esőhiányban szenvedő vidékeken gazdálkodó farmereknek a földnek megmunkálását és a munka gyorsaságával biztosítja a termést. Nem régiben Mc. Millan a dry farming egyik lelkes barátja mondotta, hogy régebben a szárazság sujtotta vidékeken vem voltak képesek a gazdák a legnagyobb munkaidőben a szükséges földmunkákat, úgy mint azt a gazdaság természetviszonyai megkívánták, elvégezni, de a motorok alkalmazásával ezen fontos munkák elvégzése nem szenved hiányt. Tény, hogy a szárazság sujtotta vidékeken a motorok alkalmazása igen elterjedt s a termés is biztosabb és nagyobb.

Ugyanis ezen gazdaságokban az időjárás viszonyai kényszerítették a gazdát arra, hogy a földnek művelését, ha annak ideje megjön, késedelem nélkül és igen gyorsan elvégezze. Köz tudomásu, hogy az esőhiányban szenvedő gazdaságokban vagy a hogy itt nevezik, a szárazfarmokon létkérdés az, hogy a földnek kevés nedvessége teljes egészében konzerváltassék. Ezen cél érdekében nemcsak a földet kell legmegfelelőbb módon művelni, hanem a lehető leggyorsabb módon is kell a munkát végrehajtani, ebből következik, hogy a szárazfarmernek vagy

mechanikai erővel, vagy igen nagy igaerővel kell rendelkeznie. Már most, ha a szükséges munkaerő lovakból, vagy más igavonó állatokból áll, kényszerítve van a gazda ezen nagy, sokszor a birtok erejét felülmúló igaerő egész évi tartására csak azért, hogy a szántás és vetés rövid időszakában a munkát azonnal megkezdhesse és sietve befejezhesse. A magajáró motor alkalmazásával ezen nagy és az év többi szakában felesleges igaerő tartásának terhes kiadásától szabadul meg a farmer.

A modern amerikai magajáró motor alkalmazása igen sok előnnyel jár, a legnagyobb előnye az, hogy nagy munkaerőt képes kifejteni s ezen tulajdonságánál fogva teljesen pótolja itt a száraz farmokon a drága igaerőt. A földnek kevés nedvességét a jó és gyors munkájával biztosítja, a munka gyorsaságát biztosítja az is, hogy még egyszer annyi ideig dolgozhat egy nap, mint az állati igaerő. A földnek előkészítése és megmunkálása idejében, midőn minden óra drága és megfizethetetlen, a farmer a gép mellett alkalmazott dupla személyzettel képes 24 órát dolgoztatni egy napon. Ugyanezen drága időben az állati erő 10, a legjobb esetben 11 órát képes dolgozni naponta. A jelzettekől kitűnik, hogy egy 15 lóerős motor naponta annyit végez, mint 30 erős, átlagos minőségű farmló.

A magajáró motor alkalmazásával a földet is jobban és alaposabban művelik, mint az igaerővel, mert hogy a termést biztosítsák a száraz farmokon, mélyen művelik a földet. Csak azok a szárazfarmerek késedelmeskednek a mély művelés alkalmazásával, kiknek anyagi ereje hiányzik a motor beszerzéséhez vagy pedig nem rendelkeznek elegendő iga állattal. Már most, ha egy motorral nem rendelkező farmer át akar térni a termést biztosító mély művelésre, akkor az élő instrukcióját jelentékenyen emelnie kell, természetes hogy ezen nagyobb igaerő gondozására és ápolására nagyobb személyzetet is kell fogadnia. A praktikus és aránylag nem drága motorok feleslegessé teszik az aránytalanul nagy igaerő nagy részét és szükségtelenné lesz a nagy igaerőhöz fogadott személyzet is.

A másik alapos ok, a mi miatt a motort különösen a szárazfarmok mind nagyobb és nagyobb méretekben alkalmazzák annak nagy munkateljesítő képessége és a munka egyenletessége. Az állati munkaerő teljesítménye korlátozott. A modern magajáróval, ha csak az időjárás meg nem akadályozza, képes a farmer a földmunkálatok megkezdésétől annak befejezéséig megszakítás nélkül dolgozni. Ezen gyors és egyenletes munkával a kevés nedvességet konzerválja s így biztosítja a termést is.

Hogy teljes képet nyerjünk az amerikai szárazfarmokon a mechanikai és az állati erő alkalmazása közti különbségről tekintetbe kell vennünk a különböző erők munkateljesítményének arát is. Az itteni horribilis takarmányárak és az igen magas munkabérek mellett általános nézet az, hogy a szárazfarmer, ha állati igaállal dolgozik, igen drágán dolgozik. Ezen nézet helyességét bizonyítja az is, hogy télen az időjárás alakulása szerint egy, két, esetleg három hónapig is szünetel minden munka s a szárazfarmokon ezen idő alatt az igaerőt tartani kell a személyzettel együtt. Egész másként áll ez a motorknál, a mint a motor megáll, megszűnik minden üzemköltség. A motor ára is mindig olcsóbb

Elmaradt szántások pótlására, valamint az őszi szántásoknak tavaszi megmunkálására

egyedül csak a

STOCK MOTOREKE

alkalmazható czélszerűen. A **STOCK motoreke** kitagoyt, átázott, lágy téli barázdákon is könnyen halad és a talajt félannyira sem nyomja, mint a lovak vagy ökrök patái. Kezeléséhez egy ember elegendő, nyersanyagfogyasztása rendkívül csekély.

Közelebbi felvilágosítással szivesen szolgál

DÉNES B. betéti társaság, Budapest, V., Lipót-körut 15.

lessz, egy jó és kifogástalan motort már kapni 1800—2000 dollárért s a fizetési feltételek is igen kedvezők.

A munkabérek óriási emelkedése és a megfelelő farmmunkások hiánya is kényszerítik a gazdát a mechanikai erő alkalmazására. A motor vezetését rábizthatja a farmer egy munkásra. Miután a motor képes egyszerre két háromféle munkát végezni, nagy az állati és emberi munkaerő megtakarítás.

Több szorgalmas farmer mondotta nekem, hogy nekik a motor alkalmazása óta birtokuk 5—6%-ot jövedelmezett, míg addig a legnagyobb erőmegfeszítéssel voltak csak képesek 3½—4% jövedelmet biztosítani.

Tény az, hogy a motorok alkalmazása a rövid néhány év alatt általános lett, mert a gazdák, különösen a szárazfarmok tulajdonosai belátták azt, hogy több jövedelmet csak úgy produkálhatnak, ha a gazdasági ipar minden vívmányát a körülményeknek megfelelőleg alkalmazzák.

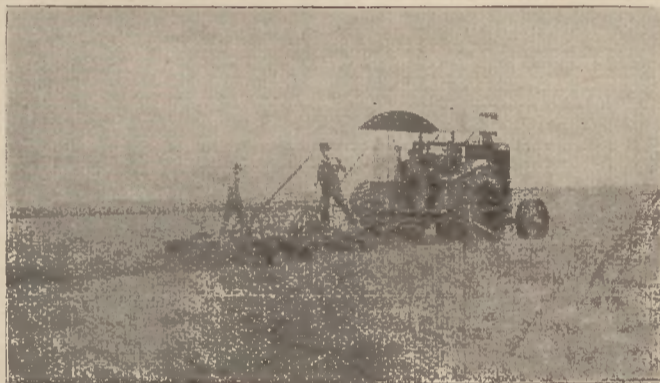
4-ik ábra. Tractorművelések. 1. Aratás 90 acre napi munkaeredménnyel. 2. A-gép. 3. Aratás 80 és 4. aratás 60 acre napi munkaeredménnyel.

Kötelező szőlővédekezés.

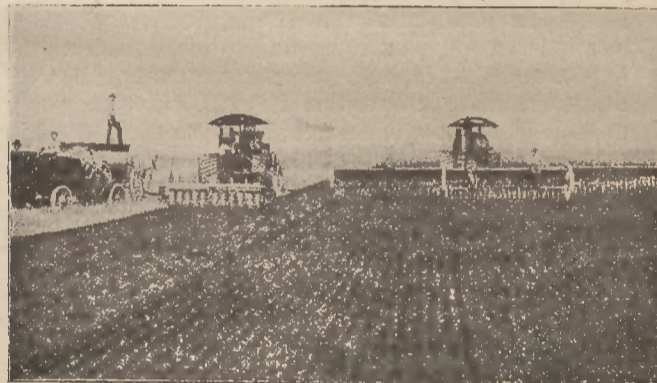
Irta: Halászy Lajos.

Az a szomorú eredmény, melyet a különféle betegségek az 1912-ik évben a szőlőben tettek, késztet arra, hogy erre vonatkozó észrevételeim és ezzel kapcsolatosan javaslataim megtegyem. Számtalan esetben volt alkalmam megfigyelni és meggyőződni arról, hogy nálunk, a szőlősgazdák közönsége révén, még aránylag kedvezőtlen időjárás mellett is bármely szőlőbetegség könnyen elhárítható. Erre vonatkozólag még 1906-ban a „Borászati Lapok” hasábjain megtettem észrevételeim és rámutattam, hogy nálunk csakis szabályrendelet meghozatalával és annak szigorú betartásával lehetne a betegségek ellen sikeres védekezni. Kimutattam már az alkalommal, hogy a hegyközség keretén belül ezen kérdés meg nem oldható. Rámutattam egyszersmind arra is, hogy az esetben, ha mi a szőlősgazdák szakértelme fokozása, illetve azok belátásától teszszük függővé a dolgot, úgy előreláthatólag még hosszú idő múlva is féleredmény elérésére lehet kilátásunk. Ugyanakkor felhívtam a szőlősgazdákat, valamint az illetékes körök figyelmét, hogy ezen tarthatatlan állapot megszüntetéséhez kövessenek tőlük telhetőleg mindent el.

Hogy akkor kifejtett indokaim mennyire helyesek voltak, azt mi sem igazolja jobban, mint azon tény, hogy most, 6 év leforgása után a kérdés nem csak hogy aktuális újból, de annak rendezése az azóta beállott sok mostoha körülménynél fogva még égetőbb! Hiszen hogy csak egyebet ne említsek, itt van a peronospora-kérdés. A jelenben nem volt olyan borvidékünk, a legfontosabb borvidékeinktől kezdve a legsilányabb minőségű bort adó sikvidékig, hol érezhető kártételét a gazdák ne tapasztalták volna! Azért mégis, hogy állunk ezen kérdéssel? Nem csak hogy a védekező szerekre nincs megállapodás a szőlősgazdák között, de még a permetezés szükségességénél is eltérők a vélemények. Az egyik testestől-lelkestől hiva a Schloesing-féle

5-ik ábra. Tractor szántás.

6-ik ábra. Vetés tractorokkal.

pornak, a másik birokra kész szállni az Aschenbrandt-féle porért és így tovább. Vannak elegendően, a kik egyszerűen uri-hunczutságnak hajlandók még mindig tartani a permetezést; egyszerű időjárás által okozott kártételnek minősíteni a bajt. A védekezés mikori, hányzori és mikénti keresztülvitelére szintén száz meg százféleké a vélemények. A szőlősgazdák főzöme még mindig azt tartja, minek pocsékolni addig a pénzt bármely védőszerre is, a míg a baj nem konstatalható. A permetező anyag mikénti előkészítése és a permetezésekhez használni szokott permetező-edényekről meg jobb nem is szólni, mert hiszen akkor sem vége, sem hossza nem lenne a dolognak. Ugy szintén helyesebb nem szólni a permetezések számáról sem, csak mint kuriózumot említem meg, hogy a szőlősgazdák egy tekintélyes része még mindig az egyszerű permetezés híve!

Még mostohább elbánásban részesül a lisztharmat, a mely betegséget még mindig köd okozta bántalomnak tekintik. Ezen betegség ellen alig védekezik 1/3-ad része a szőlősgazdáknak.

Az egyéb növényi betegségeit a szőlőnek pedig oly kevesen ismerik egyáltalában, hogy csodával határos, miszerint még mindig csak lokális jellegűnek lehet azokat mondanunk.

A legnagyobb zürzavar uralkodik az állati ellenségek körül. Kezdve a filloxerától a csere-

bogárig azt lehet mondani, hogy a legnagyobb fejtelenség uralkodik a védekezésnél. A védekezésre rendszerint csak akkor gondol a szőlősgazdák tulnyomó része, midőn a baj már igen szembeszökő. Általános védekezésről itt még kevésbé lehet beszélni!

A midőn ezen szomorú tényeket fájdalmasan konstatáljuk, lehetetlen nem akceptálni, hogy itt valamit tenni kell. Lehetetlen nem koncedálni azt, hogy ily állapotok mellett a szőlő mint számított jövedelmező művelési ág többé nem lehet. A bajok orvoslása szerény véleményem szerint csakis a kötelező szőlővédekezés kimondása lehet. Mert, azt hiszem, azt be fogja látni minden szőlősgazda, hogy a bajt egyesek, még oly szorgos és pontos védekezése is, megakasztani vagy elhárítani nem képes. De viszont, azt hiszem, a szőlősgazdák között nem fog akadni egy sem, a ki velem egyetértőleg arra ne nyilatkoznék, hogy a jelenben is meglévő kiadások emelése nélkül mindezen bajokon ne lehetne segíteni. A kérdés csak azon fordul meg, hogy eljárásunkat a védekezésnél egyszerre indítsuk meg s egyformán végezzük.

A kötelező szőlővédekezés kérdését nézetem szerint úgy lehetne megoldani, mint a tűzveszély elleni védekezésnél az történik. Tudtommal ugyanis erre nézve van egy szabályrendelet, a mely kimondja, különösen a takarodás és cséplés idejére, hogy minden egyes gazda a kutja

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdektor hirneves füstöső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitő rendszerét úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Retorenezlákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.

Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21. Telefon 91-21.

mellett egy megfelelő nagyságu edényt telten tartani köteles. Be nem tartás esetén ki-ki, kivétel nélkül, ilyen és ilyen nagyságu pénzbüntetésben részesül. Ugyanígy alapon lehetne itt is a dolgot rendezni. Vagyis minden egyes borvidékünkre, teljesen a helyi viszonyoknak megfelelőleg, ki kellene dolgozni egy szabályrendeletet, a melyben meg lenne alapítva, hogy minden egyes szőlőbetegség ellen, mihelyst az konstatálva lesz és az ellene a védekezés publikáltatott, azt ennyi és ennyi időn belül minden szőlőgazda végezni vagy végeztetni köteles. Azok pedig, a kik ezt teljesíteni nem hajlandók, egy meghatározott büntetésben volnának részesítendők; a büntetés ismételt hanyagság vagy mulasztás esetén szigorítottatnék.

Ott, a hol ezen kérdést alkalmam volt a szőlőgazdák között publikálni, rendszerint a következő ellenvetéseket hallottam: Nincsen az ilyen muszáj védekezésben, uram, köszönet; rossz vért fog az szülni; megpróbálták azt már uram külföldön is s ott is belátták annak tartathatatlanságát; ugyan ki fogja magát ilyen gyámkodásnak alávetni stb. stb.

Ezen ellenvetések legnagyobb részét, a midőn akceptálom, egyszersmid kértem, vajjon látott és hallott-e már valaki olyan kiadással egybekötött utinjátszást, mely mindenki által hozsánával lett volna fogadva?! Meg vagyok győződve, hogy a rendszerető és szorgalmas szőlőgazdák nagyon szívesen fogadnák az ilyen rendszabály meghozatalát! Azon szőlőgazdák pedig, a kik agítálnak ellene, abból is végeredményében csak haszon háramlanék, mert végtére is látva, hogy szőlője várható jövedelmét a folytonos büntetések felemésztik, úgy vagy rendszeres kezelésben részesítenék szőlőjüket vagy egyszersmid felhagynának a szőlőműveléssel!

Hogy külföldön megpróbálták és felhagytak vele, mert nem vált be, szintén nem fogadható el alapos indokolásnak. A mennyiben a gyakorlat számtalan esetben igazolta, hogy az, a mi jó és célravezető az egyik szomszédnak, az lehet, hogy a másik szomszédnak hátrányára lesz. Minden ilyen dolgot a viszonyok mérlegelik és mutatják ki, hogy az eszme életrevaló-e vagy nem. Hogy valamely ilyen intézkedés szükségessége nálunk kell és be is válnék, azt mi sem igazolja jobban, mint azon tény, hogy a józan gondolkodású szőlőgazdáink azt elfogadni hajlandók.

Gyámkodásról beszélni pedig, ha már kell, az annál szomorubb. Elég szomorú, hogy nálunk minden olyan dologba, a melyből a gazdáknak csak hasznuk van, abba úgy kell őket belekényszeríteni. Elég baj, hogy a szőlőgazdák tekintélyes része a saját jól felfogott érdekükben is csak nehezen mozdulnak meg s hogy sokszor a legnagyobb kapacitálás is elégtelennek bizonyul, hogy valamit saját érdekükben megtegyenek. Az ilyen gondolkodású szőlőgazdák bevetése és gyámkodása a közügy érdekében szükséges!

KÖNYVISMERTETÉS.

A gazdasági egyesületek országos szövetségének 1911—1912. évi évkönyve a végrehajtó-bizottság megbízásából szerkesztette Szilassy Zoltán orsz. képviselő a szövetség titkára. XIII. kötet. A szövetség tagjai ingyen kapják, különben ára 2 korona, kapható a „Patriánál”. Tartalmazza az OMGE-nek mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségi központjának működését 1911—12. évben, valamint ezen szövetség tagjaiként szereplő vidéki (leg-

inkább vármegyei) gazdasági egyesületek tevékenységét a lefolyt esztendőben. Ki a lapokban közölt egyesületi tudósításokon kívül is óhajt tájékozódni ezen munkásságról, annak ajánljuk e könyv megszerzését.

A magyar helyesírás szótára és szabályai. Minden irással foglalkozó ember érzi a szükségét egy olyan szótárnak, mely az irodalomban és az üzleti életben használt minden szónak írásmódját magyarázza. Ilyen munka a magyarban még nem volt. Most van nyomás alatt fenti című közel 400 oldalas mű, mely az özszes magyar és a nálunk használatos idegen szókat a jelentés magyarázatával közli. Mintegy 200.000 szóalak mellett a helyesírás körébe való minden kérdést magyaráz, a helytelen és kerüendő szólásokat és szókat föltünteti. Azonkívül sok oly cikket tartalmaz a könyv, melyek az irással foglalkozók által nélkülözhetetlenek, mint: a címek, a számnevek és a származékaik írásmódja, földrajzi nevek, a tulajdonnevek és származékaik írásmódja, a helységnevek helyragozása stb. A könyv január hó közepén jelenik meg. Bolti ára 5 K. Olvasóink azonban féláron kapják, ha megrendeléseiket január hó közepéig a szerző címére (Horváth Endre, Kispeszt, Báthory-u. 48. sz.) beküldik. Három példányig való rendelésnél a szállítási költséget a rendelő, azonfelüli rendelésnél a szerző viseli. Gyűjtőknek minden tíz példány után egy tiszteletpéldányt küld. Tessék mintaleveletet és gyűjtőlevelet kéri.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA.

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. —ix. — — — — —	19
Gazdasági növevelésünk. — Menhardté Ambrózy Etel...	21
A munkáshány megvilágítása. — Szobonya Bertalan	22
A motorok alkalmazása a száraz farmokon. — Rothmeyer Imre	22
Kötelező szőlővédekezés. — Halász Lajos	23
Könyvismertetés	24
Kérdések és feleletek	24
Kérdések: tavaszi gabonák közötti választás. W. I.	
Magiskolák létesítése. D. M. — Készénsalak-értékesítés. P. V. — Borkőértékesítés. B. V.	
Feleletek: Cselédbér katonáskodás alatt. Szücs János.	
Buza és árpa szétválasztása. — P. n. — Vályog készítés bérleten. Szücs János. — Borok második tejítése. Sz. G.	
— A beltől rothadó alma. Balogh Bálint	
Aprók	25
Hírek	25

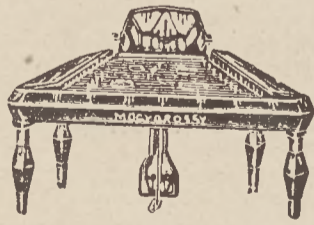
Kérdések és feleletek.

Kérdés. Tavaszi gabonák közötti választás.

Közel az ország nyugati határához, dombvidéken gazdálkodom, az ősszel nem tudtam mind elvetni a kiszabott őszi buza és rozsmennyiséget s így tavaszi gabona alá több föld maradt, mint más esztendőben. Most igen drága lévén a tavaszi buza és tavaszi rozs-vetőmag, bátor-

CZIMBALOM

legújabb szabadalmazott acélszerkezettel, melynek hangja hangtartása csodálatosan jóna k bizonyult, részletfizetésre is kaphatók. — **Gramofonok** kiváló művészlemezekkel, **hegedűk, tyúlok, harmonikumok** stb. — Számos kintűtetés, aranyórmek stb. a jó munkáért. A modern szagtakaró pedál, acélszerkezetek stb. felettalója. Árjegyzéket kívánatra ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

kir. szab. hangszergyár. Budapest, VI. Rákóczi-ut 71

kodom azon kérdést megkoczkáztatni, vajjon középszerű csapadék viszonyaim és elég enyhe éghajlati viszonyaim között nem lehetne-e tavaszra kelve inkább több árpát és zabot vetnem, mint t. buzát vagy t. rozsot az elmaradt őszi ka. ázások helyett? Előre köszönet a jó tanácsért. W. L.

Kérdés. Magiskolák létesítése.

Egy csomó alma- és körtemagot gyűjtöttem össze, kiváló nemes gyümölcsökből. Szeretném azokat elvetni, de úgy hogy még a tavasz folyamán kikeljenek. Milyen eljárást kövessek?

Ha a kikelendő csemetéket nemesítetlenül hagynám, vajjon milyen gyümölcsöt teremnek azok?

Kérem ezen kérdéseimre szives válaszukat. D. M.

Kérdés. Készénsalak-értékesítés.

A kovács- és gépészműhelyből eddig kikerült készénsalakat kizárólag csak az utak feltöltésére, tehát javítására használtuk, azonban talán lehetne ezt az anyagot másra is elhasználni és jobban értékesíteni, mert már szinte feleslegessé kezd válni az amugy is elég jó karbanlevő utaink s nagy mennyiség áll rendelkezésünkre. P. V.

Kérdés. Borkőértékesítés.

Öreg hordóimban lerakódott borkövet szeretném most a tél folyamán levezetni a dongákról s azután értékesíteni, de nem tudom, hol lehet ezt eladni s mit adnak kilójáért; nagyon leköteleznék, ki nekem a körülbelül árt és a vevő címét megírja a »Feleletek« rovatában. Legjobb szeretném, ha a Dunántul valamelyik városába vagy Budapestre szállítva értékesíthetném e portékát, hogy ne kellene messze szállítani. B. A.

Felelet. Cselédbér katonáskodás alatt című kérdésre.

Az új cselédtörvény szerint a cseléd szolgálata azonnal megszűnik, mihelyst a katonaköteles cselédet vagy tényleges szolgálatra, avagy részleges, vagy általános mozgósításra behívják. Mert a cselédtörvény IV. fejezetének 49. §. harmadik bekezdése eképpen szól: »Ha a cseléd mint hadseregbeli, vagy honvédujonecz, vagy mint tartalékos, illetőleg póttartalékos tényleges szolgálatra, vagy mint védköteles akár részleges, akár általános mozgósítás alkalmával bevonul, a szolgálati szerződés azonnal megszűnik és ezért egyik fél sem igényelhet kárpótlást.« A törvény tehát e tekintetben világosan rendelkezik. Más elbirálás és törvény alá esik, ha a katonaköteles gyakorlatra vonul be. Ez esetben szolgálata továbbra is érvényes és így fizetése is kijár. Ellenben ha mozgósítás alkalmával kell bevonulnia, a szerződés abban az órában megszűnik, minél fogva még ha pár hét múlva szabadságoltatnék is az illető, az esetben sem kötelező, sem visszafogadása, sem azon időre nem igényelhet fizetést, még ha csak pár napról volna is szó. Kérdéstevő tehát jogosan, törvényszerűen jár el, ha az ilyen cselédnek a fizetését nem folyosítja, illetve azonnal beszünteti, a midőn az bevonulni volt kénytelen. Mind azonáltal, a mely gazda ennek dacára is folyosítja a bevonult cseléd fizetését hátramaradt családjának, humánus szempontból ez igen szép és talán meg is térül indirekt, mert hálára kötelezi a cselédet, a kivel ma úgy kell bánnunk, mint a tojással. Szücs János.

Felelet. Buza és árpa szétválasztása című kérdésre.

Erre alkalmas gép nincs ezideig, legfeljebb a centrifugális erővel dolgozó gépek, mint a milyen a Kaiser-féle magtisztító-gép is, fogja a buzánál könnyebb árpaszemeket, de egyuttal a

Elmaradt szántások pótlására, valamint az őszi szántásoknak tavaszi megmunkálására legcélszerűbb talajmívelő-készlet a

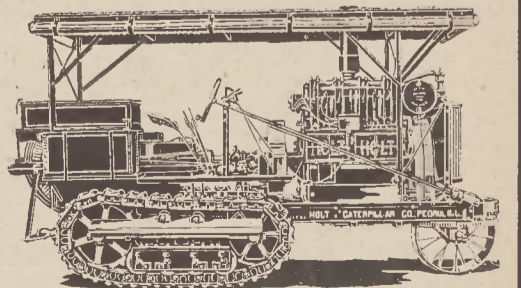
CATERPILLAR tractor

3 darab kétsoros tárcsásboronával egyesítve

mely ily összeállításban közel 10 méter fogási szélességgel dolgozik és naponta legalább 80 holdat készít elő vetés alá oly finoman elaprózott porhanyó minőségben, mint a kerti föld.

A Caterpillar az egyetlen vontatógép, mely kifagyott, átázott lágy téli barázdákon haladni képes és a talajt még félannyira sem nyomja. Közelebbi értesítéssel szívesen szolgál a

Holt Caterpillar Company vezérképviselője, Budapest, V., Hold-u. 15.

könnyű tavaszi buzamagvak egy részét is kiválasztani, hanem tökéletes szétválasztást ettől sem várhat. E gép beszerezhető a Mezőgazdák utján is (Bpest, V., Alkotmány-u. 31.), de gépgyáros cégeknél is Budapesten s vidéken. Ha az árpa nagyon vékonysemű volna, akkor a tiúrral is ki lehetne a legsoványabb szemeket selejtezni, de e mellett persze az apróbb keskenyebb buzaszemek is eltávolíthatnak. Hanem talán a két mód mellett annyit elér, hogy már kevés árpa lesz buzája között s azt a tenyészidő alatt kigyomláhatja. Magam azonban ezt az árpás buzakeveréket inkább liszté örletném, mert kitűnő kenyeret ad s vennék tavaszi buza vetőmagot.

—r—n.

Felelet. *Vályog készítése bérleten* című kérdésre.

Bérlőjének nincs igaza. Mert ha a szerződésben a vályogvetésről nincs szó, ezt a műveletet külön engedély nélkül nem eszközölheti és a mennyiben ennek dacára mégis elkövetne ilyet, ez feltétlenül szerződészegésnek minősíthető, a mely a bérlet további fentartását is megakadályozhatja és ezenkívül a lyukak, gödrök ásásával okozott anyagi kárt, talajértéktelenítést is tartozna tulajdonosnak megtéríteni. Hiszen ha bérlő érvelése elfogadható volna, akkor ez olyan precedenst teremtene, mellyel minden bérlő visszaélhetne s a talajt teljesen értékteleníthetné, vagyis olyan műveletet, üzemeltethetna fel, a mellyel nagyobb jövedelemre volna kilátása. Jogosan jár el tehát, ha ezt a bérlőnek megtiltja s ha ennek dacára sem engedelmessé nem válik, hatóságilag kérendő karhatalommal is megakadályozható a művelet folytatásában.

Szücs János.

Felelet. *Borok második fejtése* című kérdésre.

Általános szabály, hogy az új borokat mindig *nyitán*, míg az óborokat pedig *zártan* kell lefejtani. Minél fiatalabb a bor, annál több anyagot tartalmaz, a mely a bornak a zavarosságát okozza. A zavarosodást okozó anyagok pedig érintkezés folytán a levegővel oxidáció útján válnak ki és ülepednek le s azért kell az új bort levegővel érintkezésbe hozni, illetőleg *nyitán* fejtani. Új bor második fejtése tehát okvetlen még nyitán eszközözendő, sőt az új borok első, esetleg még a második évben is nyitán fejtendő.

Sz. G.

Felelet. *A belülről rothadó alma* című kérdésre.

Az alma rothadását valószínűleg valamely gomba okozza, a melynek szaporodását elősegítette az ez évi esős ős. Az alma száránál levő mélyedésbe belesett esővíz nem párologhatott el, hanem lassankint beszivárgott az alma belsejébe, magával vivén természetesen a bajt előidéző csirákat is s mivel az alma belsejében fejlődő-ükhöz és szaporodásukhoz szükséges összes föltételek jelen vannak, lassankint a gyümölcs rothadást idézik elő.

Balogh Bálint.

APRÓK.

A csibehur a homoktalajok növénye. Hogy könnyű homoktalajon érdemes-e termesztetni, attól függ, hogy csapadék tekintetében tavasszal milyen az időjárás és milyen célra akarjuk termesztetni. Mert, ha a tavasz csapadékos és május második s június első felében jóminőségű zöldtakarmányt akarunk etetni, akkor a talajt, illetőleg igénytelen tehát könnyű homoktalajon is megtermő rövid tenyészidejű és kitűnő táptartalmu csibehur termesztésével mindenesetre indokolt lesz először csak kisebb területen megpróbálkozni és beválás esetén nagyobb területre átvinni. A csibehurt egyesek ugyan már márczius végén is elvetik, de miután a kései fagyok iránt érzékeny, az említett célra legjobb, ha április első felében vetjük el. Magja apró lévén, csak csekélyen szabad alátekarni, ennél fogva vetése előtt a talajt sima hengerrel összetömjük s utána 12 cm. sortávolság mellett kat. holdankint legalább 30 kg vetőmagot számítva, elvetjük. Vetés után könnyű homoktalajon, ha az erősebb szelek gyakoriak, leghelyesebb az uralkodó szél irányával keresztben a táblát gyűrűs hengerrel megjárni, mert az általa okozott emelkedések, mélyedések, mintegy szélfogó gyanánt szolgálnak. 7—8 hét múlva már kaszálható s mint zöldtakarmány szarvasmarhák, első sorban fejős tehenekkel etetendő fel, mert nagy tápthatásánál fogva, a tej elválasztását nagyon előmozdítja. Ló nem szereti. Lásan vénül, soká gyenge marad,

az állatok még virágzás után is szívesen eszik, de nagyobb területen természetesen, még is célszerű lesz április elejétől számítva 7 napi időközben 2—3 részletben elvetni, mert gyenge állapotban mégis izletesebb és tápthatása is nagyobb. Szénát készíteni nehéz belőle, mert lassan és soká szárad, azonban csapadékos időjárás mellett gyengébb talajokon is 60—70, jó erőben levő homoktalajon pedig 80, sőt néha 120 q zöldtakarmányt is szolgáltat; ha kaszálás után néhány esőt kap, kisarjadzik és pár hónapon át legeltethető is. Száraz időjárás esetén csak gyenge kaszálást és gyenge legelőt ad.

Takács Zsigmond.

A világ legnagyobb gyümölcsös kertjei. A gyümölcstermelés klasszikus hazája Amerika. Itt vannak a világ legnagyobb gyümölcstermelő uradalmi, ahol több ezer hektárnyi területet foglalnak el a gyümölcsfákkal beültetett területek. Sok ideig California vezetett a gyümölcstermelés terén, de ma már megszűnt domináló szerepe e téren, mert beérték Missouri, ahol a sárga és őszi baracktermelés terjedt el — és Kanada, ahol főleg az almatermelés virágzott föl és foglal el sok ezer acrenyi területet. Az amerikai szárazulatot különben ma már megelőzte a nyugotindiai szigetvilág és különösen Jamaika szigete ahol a kedvező klíma és a talajviszonyok a gyümölcstermelést felette jutalmazóvá teszik. Jamaikában egy amerikai társulatnak 18 ezer hektárt kitevő és egy tagban levő gyümölcsös kertje, jobban mondva gyümölcstermelő uradalma van, ahol évi átlagban csak a banánból 3 millió méter-mázsát aratnak, kókusz diót pedig átlag 5 milliót termelnek. Rengeteg a termelés almából, körtéből, barackból és szilvából s ujabban kiváló sikerrel óriási mennyiségben termelik az ananászt is. Ennek a gyümölcstermelő és kereskedő társulatnak 12 külön és speciálisan a gyümölcsszállításra berendezett s hűtőkamrákkal is felszerelt hajója is van, a melyek hetenkint indulnak Jamaika kikötőjéből és térnek vissza s szállítják a gyümölcsöket az európai és amerikai kikötőkbe. Nagy gyümölcsöse van az Olden-czégnek a mexikói határon fekvő Nussovariban. Ennek a kiterjedése circa négyezer hektár és 7000 körtefa, 10 ezer almafa mintegy 100 ezer darab barackfa és megszámlálhatatlan mennyiségű mandulafa van rajta a szinte nagy mennyiségben található egyéb gyümölcsfák mellett. Barbara gyümölcsösében, Kaliforniában, mintegy 4000 hektárnyi területen az olajbogyótermést üzik nagyban, a miből kandirozott gyümölcsöt és olajat készítenek. E gyümölcstermelő birtokon a 15.000 olajfán kívül mintegy 20.000 darab mandula 25.000 diófa is van s emellett nagyban termelik az óriási kaliforniai szilvát, a barackot, a málnát, loganberryt és mindenféle gyümölcsöt. Amerikában az ilyen nagy gyümölcstermelő helyeken természetesen mindenütt helyet foglal a gyümölcskonzerveygár is, hogy a frissen el nem adható termést feldolgozhassák s így értékesíthessék.

HIREK.

Károlyi Mihály gróf bucsuja az OMGE-től. Január 3-ikán bucsuzott el Károlyi Mihály gróf, az OMGE volt elnöke az egyesület tisztikarától hivatalosan a »Köztelek« székházában. A tisztikar nevében Rubinek Gyula igazgató méltatta meleg szavakkal a távozó elnök érdemeit, ki válaszában megígérte, hogy mint közkatona is lelkes odaadással fogja szolgálni a gazdatársadalmi törekvéseket.

Rubinek Gyula szerint az utolsó pillanatig élte a remény az OMGE vezetőit, hogy a po-

litikai viszonyok javulásával sikerülni fog Károlyit az egyesületnek újból megnyerni. Két évi elnöki működése elegendő volt arra, hogy a gazdatársadalom osztatlan rokonszenvét kiérdemelje, melynek igen nagy része lemondását valószínűsítő megdöbbenéssel vette tudomásul, közvetlen munkatársait pedig fájdalmasan érintette. Fájdalmasan érintette, mert a grófban nemcsak a nagybecsült és szeretett főnököt látták, hanem azt a férfit is tisztelték, ki személyes súlyával és tekintélyével a gazdatársadalmi törekvéseknek érvényt tudott szerezni. Bucsuzik az OMGE tisztikara volt elnökétől, mint egy olyan messze vidékre távozó utazótól, ki vissza fog térni egykor még körükbe. Bucsut vesznek tőle, kiről ellenfelei is megállapították, hogy elég fiatal még ahhoz, hogy az OMGE elnöki tisztségébe újból visszatérhessen. Hiszen a vihar elmúlik, ugymond Rubinek és az egész társadalom a produktív munka terére fog lépni, melyre oly nagy szüksége van az országnak. És ebben a munkában, reméli a gazdatársadalom, hogy Károlyi Mihály gróf is ki fogja venni a részét és nem fogja elhagyni azt a zászlót, melynek szolgájaként szegődött a multban. Tiszta szívből kívánják az egybegyűlteket, hogy adjon az ég elég erőt és egészséget e remények megvalósulásához.

Károlyi Mihály gróf válaszában kifejtette, hogy igen nagy lelki küzdelem előzte meg lemondását, mert olyan szoros kötelekék fűzték az OMGE-hez, melyeket egyhamar lerázni nem lehet. A politikát az OMGE elnöki állásával nem tudta összeegyeztetni, mivel ezen egyesület összes sikereinek kulcsa abban rejlik, hogy a napi politikát ki tudta rekeszteni falai közül. Azonban nehezebb esett a lemondás azért is, mert a küszöbén áll a gazdatársadalom olyan új intézmények működésének, melyeknek irányításában igazán nagy lelkesedéssel szeretett volna részt venni. Utal az OMGE és a vidéki gazdasági egyesületek közti közös munkálkodás lehetővé tételére és a kisgazdák szervezésére, melyek mind tág perspektíváját nyújtották a gyümölcsöző munkának. Nagy elismeréssel szólott ezután Rubinek Gyula tevékenységéről, kinek barátságát az egész életre kihatónak tekintti, majd kijelentette, hogy mint az egyesület választmányi tagja ezután is tevékenyen részt kíván venni a gazdatársadalom munkájában. Ezt annál inkább megteszi, mert baráti viszony fűzi az OMGE mostani elnökéhez, kinek nehéz feladatait megkönnyíteni kötelességének tartja. Megköszönvén a tisztikar buzgó támogatását, bucsuzik mint volt elnök, de nem mint volt fegyvertárs, mert továbbra is együtt akar dolgozni és munkálkodni a megjelentekkel.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd elhangzása után kézfogással bucsuzott el Károlyi Mihály gróf a tisztikartól.

A Magyar Gazdaszövetség a felhatalmazási törvény ellen. A Magyar Gazdaszövetség a felhatalmazási törvény megszavazása ellen félezer gazdakört mozgatót meg, a képviselőkhöz érkező tiltakozó táviratok azonban már a törvény megszavazása után érkeztek. A Magyar Gazdaszövetség tehát elhatározta, hogy tiltakozó mozgalmat indít a felhatalmazási törvény felhasználása ellen. Felszólította az ország valamennyi gazdakörét, hogy a kerületek országgyűlési képviselőit figyelmeztessék a földmivelő nép iránti kötelességükre. A levelek özönével kívánják elhalmozni a munkapárt tagjait, hogy álljanak helyt a választások előtt tett ígéreteikért és legalább annyit tegyenek meg, hogy most, a mikor a megpróbáltatások ideje következett el, ha kell, a kormánnyal szemben is becsülettel keljenek a földmivelő nép védelmére. A gazdaszövetség sürgeti, hogy követelje minden község és minden gazdakör, valamennyi szövetkezet, hogy a kerület képviselője tartson beszámoló és nyilatkozzék a mezőgazdaság vámvédelmének ügyében, kész-e szavazatával annak minden tervezett csorbitását megakadályozni.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Rapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

Mezőgazdasági előadók. Az 1912. évi XXIII. t.-cz. 1913. évi január hó 1. napján lépett életbe. A törvény 1. és 6. §-ai szerint mezőgazdasági ügyekben az előadói teendőket ettől a naptól kezdve a törvényhatóság közgyűlésein is a megye területén működő gazdasági felügyelőség vezetője látja el. Ha a megye területén nincs gazdasági felügyelőség, az előadói teendőket a földmivelésügyi miniszter által megbízott más megyebeli gazdasági felügyelő látja el. A hol gazdasági előadói állás már van rendszeresítve, az állás megüresedéseig a mostani előadó teljesíti az előadói teendőket. A gazdasági felügyelőség vezetője azonban ilyen helyeken is gyakorolja mindazokat a jogokat és végzi mindazokat a teendőket, amelyek az 1912. évi XXIII. t.-cz. a gazdasági előadói tisztesség ellátásán felül reá ruház. Tehát a mezőgazdasági érdekek védelme és előmozdítása céljából előterjesztéseket és javaslatokat tesz, a melyeket a törvényhatóság tárgyalni köteles. A gazdasági felügyelőség vezetője, mint mezőgazdasági előadó, a törvényhatóság közgyűlésein szavazati joggal bír, a szolgálati viszony tekintetében a törvényhatóságnak s az alispánnak van alárendelve, egyébként a földmivelésügyi miniszter fenhatósága alatt áll. Az 1913. év január hó 1. napjától kezdve a kir. gazdasági felügyelőség vezetője szakelőadója a törvényhatósági közigazgatási bizottságnak is. Előadói ügykörébe tartoznak az erdészeti, állategészségügyi és vízjogi ügyek kivételével a földmivelésügyi igazgatás körébe tartozó összes ügyek. Mezőgazdasági szakkérdésekben véleményt köteles adni. A földmivelésügyi miniszter külön rendeletben kéri az alispánokat, hogy a gazdasági felügyelőket támogassák. A gazdasági egyesületeket viszont arra figyelmezteti a földmivelésügyi miniszter, hogy a gazdasági felügyelőknek elsőrendű feladata a gazdasági tevékenység támogatása, a gazdasági egyesületek tevékenységének érvényesítése.

A nemzeti birtokpolitika és a nyitrai megyei gazdák. A Nyitrai Megyei Gazdasági Egyesület Mezey Gyula kir. tanácsos elnök-lésével tartott legutóbbi közgyűlésén, amelyen a síófoki nagygyűlésről, a II. országos szövetségi kongresszusról és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtóbizottságában, valamint a Magyar Gazdaszövetségben történekről tett beszámolókat kapcsán a gazdasági társadalom legidősebb és legfontosabb kérdései, a vámvédelem, a nemzeti birtokpolitika, a termelők és fogyasztók kapcsolata, a kivándorlás korlátozása, az új jövedelmi adóból eredő sérelmek kerültek napirendre. A közgyűlés a felsorolt országos gyűléseknek összes határozatait egyhangúan magáévá tette. Marostordamegyének a nemzeti birtokpolitikai törvény meghozatalára vonatkozó átiratát és a törvény meghozatalának és egy nagyszabású nemzeti birtokpolitikának szükségét Mezey Gyula fejtette ki s ez alkalommal különösen a Nyitrai megyére vonatkozó részletes adatgyűjtés alapján világította meg a kérdést.

A királyhelmecezi háztartási tanfolyam záróvizsgálata. Királyhelmecezen (Zemplén m.) december hó 21-én tartott meg a két hónapig folyt háztartási tanfolyam ünnepélyes vizsgálatát. A nagyszámú össze-ött érdeklődők el voltak ragadtatva a növendékek precíz feleleteitől és a tanfolyam tartama alatt készített és kiállított fehér és felsőruhák nagy számától és szolid kivitelétől. Vizsga után a növendékek maguk készítette izletes ételeket szolgáltattak fel vendégeiknek. A tanulók szülői és az összegyűlt közönség sürgőnyileg mondott köszönetet a tanfolyam létesítéséért Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszternek és a tanfolyam támogatásáért Mailáth Józsefné grófnőnek. Gróf Mailáth Józsefné levélben, Bencsik István járási főszolgabíró élőlőszóval köszöntö meg Stegmüller Máriának az ország összes háztartási tanfolyamai felügyelőjének; Trócsányi József községi jegyző élőlőszóval Soltész Ilona és Glósz Valika gazd. tanítónőknek a tanfolyam érdekében tett eredményes fáradozásaikért.

Faiskola-kiarúsítás. A Biharmegyei Gazdasági Egyesület gyümölcsfa- és diszfa-iskoláját fölözlatla, minéltogva a faiskolában levő összes csemetefát, valamint diszcserjét az év tavaszán igen méltányos áron eladják. Eladatik mintegy 5000 darab alma-, körte- és cseresznye-ajtvány. Az ajtványok 1—3 évesek és nagyrészt kiültetésre alkalmasak. Ezekon kívül még eladásra kerül nagyobb mennyiségű tuja, neme-

sített orgona és mintegy 500 darab vadgesztenye-csemete.

Tanfolyam szőlőmunkások kiképzésére. A földmivelésügyi miniszter Zsámbékon szőlőmunkásoknak a szőlőmivelésben és a pincekezelésben való gyakorlati kiképzése céljából tanfolyamot rendeztet. A tanfolyam február 15-ikén kezdődik és december 15-ikén végződik, tehát 10 hónapig tart. Egészséges, 17 évet betöltött, kifogástalan erkölcsi magaviseletű jelentkezőket vesznek fel. A kérvények a tanfolyam igazgatóságánál január 15. napjáig adandók be. A tanuló munkások havi 42 kor. bért és szabad lakást kapnak.

Allami borvásárlások. A földmivelésügyi kormány a sátoraljaujhelyi állami borpince részére az elmúlt héten nagyobb bevásárlásokat eszközöltetett Tokajhegyalján. A vásárlást a budafoki min. apince két kiküldöttje, Hegedűs Sándor tarzali vinczellériskolai igazgató és Deák Andor, a sátoraljaujhelyi állami borpince igazgatója végezték. Mádon, Mezőzomboron, Tolcsván és Sátoraljaujhelyen vásároltak több mint száz ezer korona értékben kizárólag óborokat. A múlt évi termések összevásárlására csak február végén kerül a sor.

Kincstári erdők bérbeadása. Gróf Serényi Béla földmivelésügyi miniszter már első költségvetési beszédében jelezte, hogy egyik elsőrendű fontosságú feladatának tekinti a kincstári erdők jobb kihasználásának biztosítását, ami nemcsak a kincstár pénzügyi érdekei miatt fontos, hanem igen nagy jelentőségű a közönség szociális érdekeinek szempontjából is. Minthogy a kincstári erdőkben elég jelentékeny beruházások évek óta nem történtek s így most nagyobb összegek beruházásáról van szó, a miniszternek az a szándéka, hogy a beruházások egyik jelentékeny része ne állami, hanem a magántőke és a magánvétekenység bevonásával biztosítottassék. A most tárgyalás alatt levő tervek szerint a kolozsvári, az ungvári, a nagybányai, a bustyaházai, a szászsebesi, a máramarosszigeti, a zágrábi és a susáki kerületekben mintegy hatszáz kilométernyi erdei vasút építésére van szükség körülbelül huszonnégy millió korona költséggel. A miniszternek az a terve, hogy a tárgyalások befejezése után nyilvános árlejtés útján alkalmat fog adni a magánvállalkozásnak arra, hogy a beruházási akcióban részt vegyen. A beszterezabányai, a zsarnóczai, a lugosi, az orsovai, a lipitújvári, a lippai, a tót-sóvári, az apatini, a gödöllői és a vinkovezei kerületekben a beruházásokat maga a kincstár fogja létesíteni.

Ideiglenes házadómentesség igénylés. Fölmerült esetből kifolyóan elvi határozatban mondotta ki a közigazgatási bíróság, hogy ideiglenes házadómentesség nem igényelhető azon a czimen, hogy az a régi épület, a melynek falait az új épületnél felhasználták, adómentes volt.

T. olvasóinknak. Akinek 1—2 éves akác-gledicsia, gyümölcsfa vadonez, továbbá mindenféle oltott nemes gyümölcsfára van szüksége, annyival is inkább ajánljuk Unghváry László faiskoláját Czegléd, mert már több mint 27 éve küldi a szélrózsa minden irányába évenként 100.000 számra a nemes gyümölcsfát és millió számra az 1—2 éves gledicsia, akác és mindenféle gyümölcsfa vadonczot. Árjegyzéket szívesen küld.

Kereskedelem, tőzsde.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1913. jan. hó 10-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.) Felhozott a szokott közégekéből 177 szekér réti széna, 223 szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 41 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 6 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbükknöny stb.), 000 zsák szecska.

A forgalom közepes. Arak q-ként állásban a következők: Réti széna I. r. 940—1060, réti széna II. r. 640—880, réti széna csomagolása 560—580, muhar 900—1100, zsupszalma 400—480, alomszalma 300—400, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükknöny 930—1080, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 000—000 szalmaszecska —, Összes kocsiszám 250. Összes súly 307.200 kilogramm.

S Z E S Z.

A szeszületben e héten élénkebb kínálat uralkodott és promt szállításra az árak változatlanul jegyznek, későbbi zárlatokra vevők tartózkodnak. Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 210—210.— kor. adózatlanul 71.—71.— kor. míg

ellenben kisebb tételek 2—3 kor. drágábban kellek. Későbbi zárlatra olcsóbb ajánlatok voltak.

Denaturált szeszben élénkebb a kínálat és hordóval együtt kötésre 57—58 koronáig történtek kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers szesz élénken volt ajánlva és fix árban 60—60½ kor. több tétel kampanyszállításra zárulva is lett. Jegyzésen alól 2—2.50 kor. volt ajánlat.

Exkontingens nyersszesz eczetgyárosok részére 48—48 és fél koronáig kelt.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 65—66 kor.

Budapesti zárlatok nagyban:

Finomított szesz adózva	210.00—211.—	K
Finomított szesz adózatlan	71.00—72.—	»
Élesztőszesz adózva	210.—210.50	»
Élesztőszesz adózatlan	—	»
Nyersszesz adózva	208.00—209.00	»
Denaturált szesz	58.—58.50	»
Kicsinyben az ár 1—2 koronával drágább.		

Részaru-tőzsde 1913. január 10-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapestén		100 kilogramm készpénz ára Budapestén	
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	—	79	22.90
"	76	22.10	80	22.95
"	77	22.30	81	23.—
"	78	22.55	82	—
Fehérmegyei	75	—	79	22.60
"	76	22.00	80	22.80
"	77	22.10	81	22.90
"	78	22.40	82	—
Postvidéki	75	—	79	22.60
"	76	22.05	80	22.80
"	77	22.15	81	22.95
"	78	22.40	82	—
Bánsági	75	—	79	—
"	76	22.05	80	—
"	77	22.10	81	—
"	78	22.40	82	—
Bácskai	75	—	79	—
"	76	22.05	80	—
"	77	22.15	81	—
"	78	—	82	—
Rozs elsőrendű új			10.60	19.70
középmínőségű (új)			19.45	19.85
Árpa takarmányáru elsőrendű			18.00	18.60
másodrendű			—	—
Köles			—	—
Zab elsőrendű (új)			21.80	22.30
középmínőségű (új)			21.00	21.60
Tengeri belöldi új			—	—
román v. bolgár			17.40	17.80
Repceakáposzta			—	—

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetségi gabonáraktárak gabona és őrlményforgalmáról és készleteiről.

1912. decz. 28-tól 1913. jan. 4-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1912. decz. hó 28-án	1157104	227539	16687	206175	85585
Bef. 1912. decz. 28-tól rozás / 1913. jan. 4-ig	29071	3701	4122	12157	41162
Kiút. 1912. decz. 28-tól rozás / 1913. jan. 4-ig	24123	7983	9167	10660	9853
Készlet 1913. jan. hó 4-én	1162952	229257	156642	207672	116894
II. Az 1913. jan. hó 4-én megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Barcs	—	—	—	—	—
Berettyóújfalva	26440	1764	691	—	—
Békéscsaba	48261	187	574	191	110
Brassó	—	—	—	—	—
Budapest	617604	48941	3068	105971	28517
Csáktornya	—	—	—	—	—
Czegléd	—	—	—	—	—
Debreczen	21421	48822	1645	1250	366
Déaványa	34519	3760	1325	247	—
Ermihályfalva	5291	10183	—	201	98
Fiume	4222	679	9358	22582	69405
Győr	5071	7253	13642	807	2100
Kába	18872	208	—	10	—
Karozag	26663	—	—	—	—
Kassa	—	—	—	—	—
Kisújszállás	41245	1104	852	377	—
Kisvárd	9000	10300	150	200	—
Kolozsvár	14758	927	1663	2209	629
Maroslúdas	1131	—	68	—	—
Maros-Vásárhely	2313	623	512	955	445
Mátészalka	—	—	—	—	—
Mezőkaszony	—	—	—	—	—
Mezőtúr	29197	665	2669	831	22
Miskolc	32164	620	21816	3680	—
Nagybeaskerek	42235	23	—	5325	102
Nagykanizsa	10387	25227	52293	2457	186
Nagykaroly	8232	9470	100	372	17
Nagyszalonta	36483	487	16	3090	—
Nagyzeben	—	—	—	—	—
Nagy-Várad	23336	1935	1	29	709
Nyíregyháza	18075	34960	2695	797	179
Nyitra	2978	—	8091	39	—
Pancsova	3037	—	1500	—	50.2
Pozsony	—	—	—	—	—
Szarvas	18380	—	1147	579	—
Szatmár-Németi	—	—	—	—	—
Szeged	5126	1000	4946	—	599
Szombathely	576	2068	19742	2658	194
Temesvár	19428	—	301	3950	100
Versecz	12310	352	858	1230	1414
Eszék	4401	—	—	1769	1194
Siszek	1293	—	2435	19317	469
Zágráb	—	3347	—	5446	387
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetségi gabonáraktárak.					
	6814	404	1900	374	221

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzése.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 34.20, 1. sz. lángliszt 33.60, 2. sz. lángliszt 33.00, 3. sz. zsemlyeliszt (külns.) 32.40, 4. sz. zsemlyeliszt 31.80, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31.20, 6. sz. kenyérliszt 30.40, 7. sz. kenyérliszt, közép 31.20, rozsliszt I. 30.40, rozsliszt II. 28.40, rozsliszt III. 29.00, korpá, finom 13.40, korpá, durva 14.00 K mm. Tengeriliszt —28—28, tengerikása —30—32 kg. K.

Napijelentés a gabonatőzsdéről.

— 1913. január 10. —

Mérsékelt kínálat és elég jó kereslet mellett az irányzat készbuzában tartott és a forgalomba került 14.000 mm. változatlan áron kelt el. Eladatott:

Buza, Tiszavidéki 300 mm 79 kg.-os 23.40

K, 100 mm. 79 kg.-os 23.40 K, 1000 mm. 79 kg.-os 23.35 K, 1000 mm 79 kg.-os 23.35 K, 300 mm. 78.5 kg.-os 23.35 K, 300 mm. 78 kg.-os 23.10 K, 100 mm. 78 kg.-os 22.95 K, 500 mm. 77 kg.-os 22.90 K, 500 mm 77 kg.-os 22.90 K.

Felsőtiszavidéki 500 mm. 79 kg.-os 23.20 K, 500 mm 79 kg.-os 23.10 K, 150. mm. 78 kg.-os 23 K, 1000 mm. 76 kg.-os 22.60 K, 500 mm. 76 kg.-os 22.40 K, 300 mm. 76 kg.-os 22.40 K.

Fehérmegyei 500 mm. 78.5 kg.-os 23 K, 500 mm. 78.5 kg.-os 23 K, 300 mm 78.5 kg.-os 22.60 K

Pestvidéki : 200 mm. 80 kg 23.50 K, 400 mm. 80 kg. 23.50 K, 550 mm 79.8 kg. 23.40

K, 700 mm. 49.5 kg. 23.40 K, 100 mm. 79 kg. 23.40 K, 700 mm. 79 kg. 23.40 K, 200 mm 79 kg. 23.20 K, 200 mm 78.5 kg. 23.40 K, 400 mm. 78.5 kg. 23. — K, 200 mm. 77.5 kg. 22.70 K, 200 mm. 75.8 kg. 22.30 K.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határidőárak.

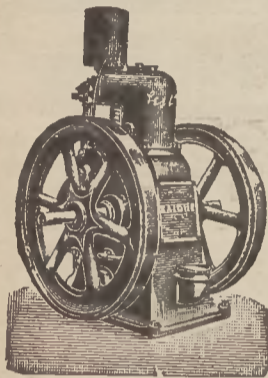
(Déli zárlat.)

Buza 1913. áprilisra 23.64 K
Rozs áprilisra 20.50
Zab áprilisra 23.62
Tengeri 1913. májusra . . 15.26

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GEZA.**
Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

LISTER-féle eredeti angol benzínmotorok.

Aranyéremmel kitüntetve Wienben, az 1910. évi erdszeti és vadászati kiállításán.

Álló és maganjáró. Legkisebb tüzelőanyagszükséglet. Minden hajtóerő czéjaira 2 1/2-től 8 HP-ig. Villanydelejes gyújtás. Egyszerű üzembeállítás. Elonyós fizetési feltételek. A legjobban ismert Lister-féle lefűtő gyártása. Arjegyzék és értesítések ingyen.
R. A. LISTER & Co.
Ges. m. b. H.
Wien, III. 2 Hintere Zollamtstrasse 9.
Viszonteladók és ügynők keresetnek.

VALÓ-

di francia különlegesége (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils leghirnevesebb párisi gyártótól legelőnyösebb beszerezhető

Polgár Sándornál BUDAPEST,

VII., Erzsébet körút 50. Részletes képes arjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés bekuldeése esetén 15% engedmény. Kivágotott a „Gazdasági Lapok”-ból

ELADÓ.

Saját telepemem termelt nagymennyiségű szőlő-ajtvány riparia portalis és monticola alanyon, u. m. ezerjő, mézes, szlanka, fehér és piros kövidinka, többféle muskotály és sasza csemetefajok, továbbá sima és gyökeres vadvessző, ugyszintén sima és gyökeres hazai vessző nálam kapható. Venni szándékozók azokat nálam megtekinthetik. Ojtványaim az idén szépen sikerültek, szép hajtással és dus gyökérrzettel bírnak.

FRANK BERNÁT TAPOLCZA, (FŐTÉR.)

Lószerszám, butor és kasszák,

kézikazetták új és használt, továbbá 100 pár díszlőszerszám, mell- és kumet, ezüst- és aranydíszítéssel, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új oszlopnyegek, halnacsizmák, zöld munkaszabonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermeknyergok, legyverek, régi és új kardok, revolverek, másolóprések, gyeplőszárak, bandage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban, mint bárhol kaphatók. Egész berendezések, szállodák és kávéházak részére. Teljes lakásberendezések a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

WIEN, IX, TRÖDLERHALLE 105.

Szállítók utánvétel mellett. — A meg nem felelők kicseréltetnek. A cs. kir. államtisztviselők szállítója. Kérem ügyelni a 105. számra.

A Heller-féle „KING“

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítőgép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékekkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálatot feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifzetődik

PITTORE ÉS TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető qolyós szelepekkel vannak ellátva, tehát **nincsen eldugulás, nincsen piszkálás.** Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) **60 koronától 320 koronáig.**

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1.

Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek

Az idei ázott és ki-lugozott takarmányt

a Barthel-féle takarmánymész és só pótlásával kell javítani, mert különben **hasmenés, emésztési zavarok és csontbetegségek** képződnek. Gazdák, kérjétek határozottan

Barthel takarmánymészét,

mert csak ez vált be **19 év óta** a legjobbnak A költség kicsi, hatása nagyszerű. Leírás díjtalan 5 kg. próbacsomag 2 kor., 50 kg. 11 kor. ab Budapest

Michael Barthel & Comp.
Wien, X. Siccardsburggasse 44.

KLISÉKET
MINDENMŰ NYOMTATVANYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
KÉSZIT
KOBLINGER GYULA
PHOTOCINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE.
BUDAPEST
VII. CSENCERIÚT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELESEK IS PONTOSAN ESZKÖZÖLTETNEK.

Eredeti „Hanna“ vetőárpát

a párisi kiállításon „Grand Prix“-vel kitüntetve, megvételre ajánja **Kubicek Ferencz** földbirtokos, **Cellechovitz** Prossnitz mellett **Morvaországban.**

Szalma megvétetik,

minden mennyiség, rozs és buzaszalma, préseletlen, a legmagasabb áron megvétetik. Átvétel és fizetés a helyszínen, bárhol Magyarországon. Ajánlatok a kiadóhivatalba. 1178 szám alatt kéretnek.

Kwizda Ferencz János az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati czikkeiben való szállítója, kertileti gyógyszerész **Korneuburgban, Wien mellett.**

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID
mosóvíz lovak számára.
Egy üveg ára **K 2.80.**

Az udvari istállóknak és versenystállóknak 50 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladásoknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.

Főrakár: Török József gyógyszerésznél **Budapesten, VI., Király-utca 12. sz. VI., Andrassy-ut 26. sz.**

„Gazdasági szerszámkenőcsünk“
az egyedüli szer, mely mindennemű bőr- és lószerszámot fényessé és tartóssá tesz, egyszerűen a legfinomabb boxkenő.
5 kg-os postacsomagban kg-onként 3 korona 60 fillér bárhova bérmentve, utánvétellel szállítatik.
Turini világkiállításon kitüntetve.
Benes Testvérek
vegyészeti gyára, **GYŐR.**

A VILÁG LEGJOBB GŐZEKÉJE!

CHARLES BURRELL & SONS LIMITED THETFORD, ANGLIA

VILÁGHŰRŰ GŐZEKEGYÁR
VEZÉRKÉPVISELETE. ♦♦♦♦

Utolérhetetlen munkaképesség! ♦♦♦♦ Kevés tüzelőanyagfogyasztás!

ELADÓ BIRTOKOK:

Biharmegyében:

1. Körülbelül 565 m. h. jóminőségű, kitűnő termőképességű, nagyobb rész szántóföld, uri lakkal, megfelelő gazdasági épületekkel. Vasúti fővonal, állomás közelében, nagyforgalmu nagyközség mellett. A birtokot országút szeli ketté.
2. Körülbelül 546 m. h. elsőrendű szántóföld, rét és legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, uri lakkal, vasúti fővonal mentén, országút mellett forgalmas nagyközségtől félóránnyira.

Tolnamegyében:

3. Körülbelül 1364 m. h. igen jó minőségű, kissé hullámos fekvésű birtok, mind szántóföld, kevés legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, vasútállomástól félóránnyira.

Vas megyében:

4. 688 m. h. szépen berendezett, jó termő birtok, 485 m. h. szántó, többi rét és legelő. Megfelelő gazdasági épületekkel, vasútállomástól 3 kilométernyire.

Ezen birtokok kisebb-nagyobb területekben vagy egészben eladó. — Vezérek parcellázásra alkalmas birtokokat. — Bérleteket közveitünk. — Birtokokra kedvező feltételek mellett törlesztéses kölcsönöket nyújtunk. — Minden kérdésködére gyors és kimerítő választ adunk.

Nemzeti Pénzváltó részv.-társaság Parcellázási osztálya
Budapest, V. ker., Gizella-tér 1. (Haas-palota).

„Lucullus“ sertéstakarmány

alkatrészei: **marhavér és buzatakaromány-liszt.** Elsőrendű **hus- és csontképző-takarmány**, protein tartalma 20—22%. Rendkívüli nagy hus-, csont- és zsírképző hatása folytán a mellette etetett többi **takarmány sokkal gazdagosabban értékesül.** Számos bel- és külföldi nagy tenyésztőknél és nagyhizlálónál jó sikerrel kipróbálva.

Kimerítő felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T.

takarmánygyár vezérképviselői

Lemberger, Schön és Szász

Bauer B. Gyula

„sertéshizlálók, Baja. „

sertésbizományos, Budapest, VIII., Bezerédy-u: 10.

Óvári és Substantia

bőtermő, sokáig eltartható, legczukordusabb takarmányrépamagvak

ezen kiváló tulajdonságaikért meghonosította **CSERHÁTI** tanár. 1910 ben **Dr. Weinzierl**, a bécsi magvizsgáló állomás főnöke, összehasonlító kísérletekben megállapította, hogy

100 mm. cukor 5 holdon 2300 mm. Óvári
43 „ 1247 „ Substantia
142 „ 5354 „ Eckendorfi

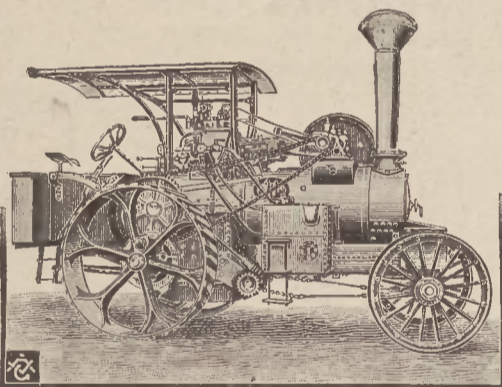
répában termelhető. Tehát Óváriból 3000 mm.-val, Substantiából 4000 mm.-val kevesebb vizet kell hiába fuvaroznunk, a mikor 100 mm. cukrot tartalmazó répát szállítunk haza és 9—10 holddal kevesebb területet kell művelnünk, mintha a régebben divatos répát termelnék.

Abundáns zab, Tavaszbuza, Bükkönymag, Lóbab, Járóborsó (összel és tavasszal eg, enlő sikerrel vethető zöldtakarmánynak és magnak).

Koránérő putyi-preri tengeri ; bőtermő, későnéző Illinois Champion és Funk óriás tengeri nagy maghozam és nagy táperejű amerikai családtermelésre utólérhetetlenek.

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalmában u. p. **KONCZA.**

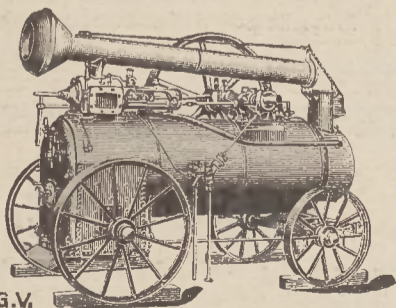
Az állami gépgyár gyártmányai:

UTIMOZDONYOK

14 légkönyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre! Gazdaságos tüzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és utánuk akasztott ekével való szántásra alkalmasak.

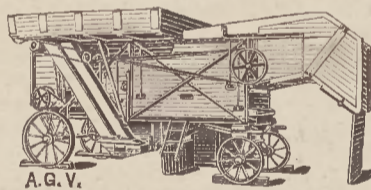

A.G.V.

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkönyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerősükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás.

A.G.V.

Aczelkeretű golyóscsapágyas CSÉPLŐGÉPK.

Csekély hajtóerősükséglet! Csekély konányag fogyasztás. Tengelykopás kizárva.

Nagy teljesítőképesség!

„LOSONCZI“ tolóhengeres „Rekord“ meritőkanalas

és

Szab. „Rekord II.“

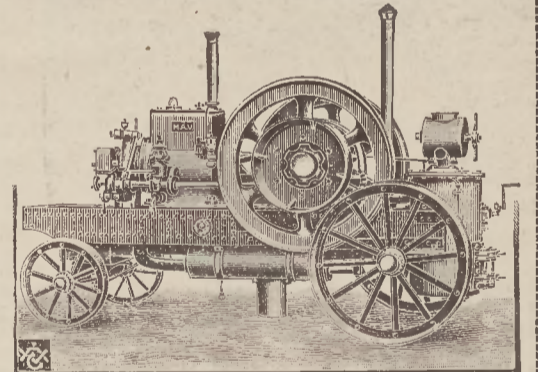
műtrágyavetőszerkezettel kombinált

sorvetőgépek.

Eredeti Kalmár-féle

gabonatisztító rosták.

Resiczai aczélekék.

SZIVÓGÁZLOKOMOBILOK

Ujdonság!

Szabadalom!

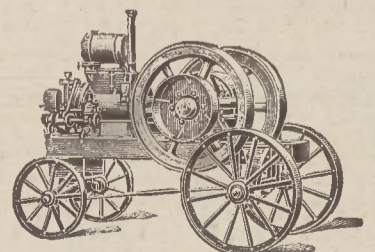
Rendkívül olcsó tüzem!

Zajtalan működés!

Könnyű kezelés!

Üzemköltség naponként körülbelül 5 korona.

Földgázüzemre is alkalmasak!

BENZINLOKOMOBILOK

porlasztóval (karburátor) és szab. szelephűtéssel ellátva.

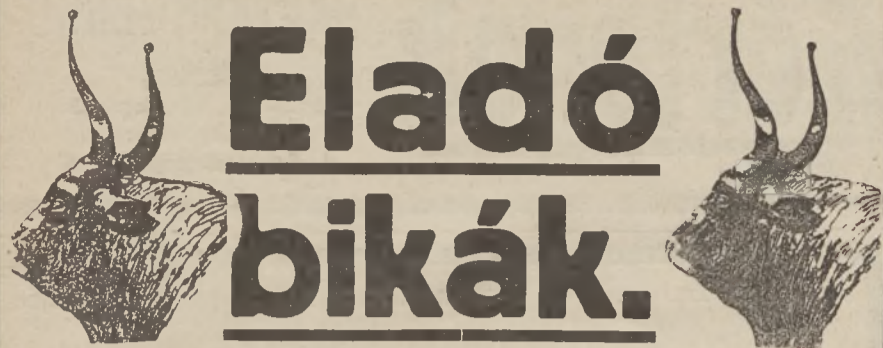
Megbízható tüzem!
Egyszerű kezelés!

Egyenletes járás!
Kevés benzinfogyasztás

Uj árjegyzékünk megjelent!

Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigénysége Budapest, Váci-körút 32.

Kívánatra szívesen megküldjük!

Eladó bikák.

A szentdemeteri javított, gyorsfejlődésű magyar fajta, orsz. törzkönyvezett, hirneves szarvasmarhatenyészet, a növendékbikák és bikaborjokkal együtt két év előtt az erdélyi róm. kath. státus által megvásároltatván, annak a Maros folyó mentén elterülő kitűnő jó minőségű rétek és legelőkkel bíró »Radnót«-i uradalmában (Kisküküllő megye) tovább tenyésztetik és pedig a tenyészet megalapítója s eddigi tenyésztője lovag Sperker Ferencz, a státus uradalmi igazgatójának vezetése mellett, teljesen az eddigi rendszerrel és eredménnyel. Ezt bizonyítja azon körülmény, hogy 1912. évben a székelykereszturi díjazással egybekötött országos tenyészbikavásáron s a Budapesti tenyészállatvásáron az I-ső bika díjat, a Brassói országos tenyészállatkiállításon pedig kolekciójukkal szintén az I-ső díjat vittük el.

Jelenleg és egész éven át beszerezhetők hatalmas, oszlopszerű végtagokkal bíró,

kiváló szép és korrekt testalkatú tenyészbikák,

a melyeknek súlya 2 éves korban feltétlenül legalább 600 kg., sőt nem ritkák a 700 kg.-os s azon felüli súlyú példányok is.

Az erdélyi római katolikus Státus radnóti uradalmának intézősége, Radnóth, Kisküküllőmegye.

680 kilogramm tiszta búzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló búzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral ellett csépelve, szab. betét-ines géppel szakértő bizottság előtt utáncépellítettünk.

Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a STERN-féle szabad. dobkosár-betétlécsczel.

Kérdésközlésre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást:

BARDOS és BRACHFELD BUDAPEST, VI., Gyár utca 5.

Homokértékesítés.

Aknek homokja van, kérje saját érdekében:
F. 3. Formák és szerszámok oszmosztott betonárak előállításához,
F. A. 1. Kézi üzemre berendezett betontégla- és alagcsőgyártás,
Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementserépgyártás,
B. B. 1. Az üreges építőkövek (betonblokkok) gyártása,
C. S. 1. A cement- és mozaiklapok gyártása

ezimű árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzemből mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő gépeinket.

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körút 52. sz.

Nagy választékban előnyös áron kaphatók: lényeges javítással ellátott DEERING-féle amerikai

tárcsásboronák

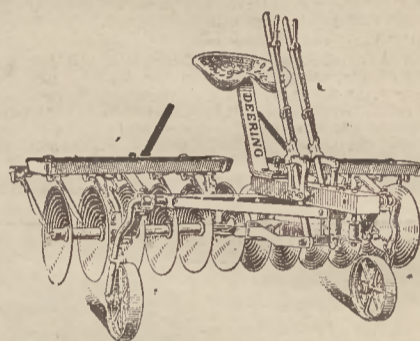
és amerikai DEERING-féle

benzinmotorok,

eredeti „WESTFALIA”

műtrágya-

szórógépek,

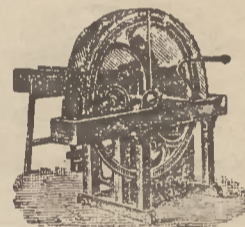

valódi „SACK“-féle

ekék, vetőgépek, boronák,

valamint kitűnő

szőlőmvelési eszközök,

„APOLLO” me-

szelő és per-

metezőgépek,

szalmakötélfonó

gépek, legkitű-

nőbb szecska-

vágó- és répavágógépek takarmánygyorsfűlész-

tők, „OHIO” tengeriszártépőgépek, amerikai da-

rálógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gazda-

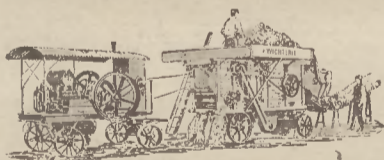
sági gépek és eszközök.

Valódi SACK-féle aczéleke.

valódi „SACK“-féle aczéleke.

FORRAI D. legrégebbi motorkereskedő
BUDAPEST,
V., Szemere-u. 2. sz.

Szállít elsőrangú Motorokat minden tüzelő
minőségben :: :: anyagra.
Kényelmes fizetési feltételek

GARRETT RICHARD AND SONS LEISTON

(Angolország).
Alapítva 1778-ban.

Telitett és tulhevitett gőzlokomobilok és félstabilgépek mint a jelenkor legmegbízhatóbb és leggazdaságosabb üzemgépei mezőgazdasági és ipari célokra.

Complet cséplőgarnitúrák, Gőzteherautomobilok, gőzutimozdonyok: ipartelepek és vállalkozók elengedhetetlen szállító eszközei

Uti gőzhengerlők

csekély átalakítással traktorként hajtóerőnek is alkalmazhatók.

Mac Laren egy- és kétrendszerű gőzekék.

Vezérképvislet: **Fleischl Samu** cég, BUDAPEST, V. kerület Nádor-utca 28. szám. T. em.

Szívesen szolgálunk felvilágosítással és árajánlással. Díjtalan memóriaküldetés.

Szivattyúk és Mérlegek

Árjegyzék díj- és portó-

mentesen küldetk.

GARVENSWERKE

BÉCS,

Központ: II., Handelsquai 130.

Mintaraktár:

I., Schwarzenbergstrasse 6.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám a.

Biztosítási alap: Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488.780,-, tartalékok 2.819.596,25, összesen: 5.308.376,25 korona. 1901. évi felesleg 90.849,-, 1902. évi felesleg 59.782,26, 1903. évi felesleg 109.331,73, 1904. évi felesleg 72.438,23, 1905. évi felesleg 61.730,60, 1906. évi felesleg 39.243,65, 1907. évi felesleg 41.877,32, 1908. évi felesleg 81.088,76, 1909. évi felesleg 106.589,64, 1910. évi felesleg 120.164,38, 1911. évi felesleg 148.378,16 korona.

Biztosítások: elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányában rész vesznek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosított tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat, 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907., 1908., 1909. és 1910. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk. Az 1911. évben a jégkár ellen biztosított tagjaink, akik akár egy, akár több évre jégkár ellen nála biztosítottak és 1912. évben ismét a szövetkezetenél fognak biztosítani, tíz százalék díjvisszatérítést ad. 1911. év végén a tartalékok 2.819.596,25 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat uján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi benzélek ellenében 1000 koronáig terjedő leánykínázási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat közelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékonykezelő működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

4935/1912 kig. sz.

Szentendre r. t. város polgármesterétől.

Hirdetmény.

Szentendre r. t. város tanácsa, a város tulajdonát képező amerikai alanyvesszőtelepén a folyó évben termelt mintegy 140 000 drb I. és II. osztályú szokványminőségű Riparia Portalis fajú szőlővesszőt zárt ajánlati verseny uton eladja.

A vessző legkésőbb 1913. évi márczius hó 15-ik napjáig átveendő akár a telepről, akár a vasuti állomásról.

A venni szándékozók ajánlataikat 1913. évi január hó 18. napjáig a tanácshoz adják be s 600 korona biztosítékot a város közpénztárába fizessenek be.

A versenytárgyalás napjáról az ajánlatot tevők külön értesítést kapnak. A versenytárgyalást a tanács hagyja jóvá.

Szentendre, 1912. évi december hó 31. napján.

Szkaliczky Dezső, polgárm. h.

Sertés-eladások és vételék

zöldtetnek, úgy sovány, mint hizott

legjobban és legpontosabban eszközöltek, mint hizott állapokban.

URL REZSŐ

sertésbizományesnél

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

(Polgári szerződés bírpalata.)

Telefon 97—95 interkó. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona.

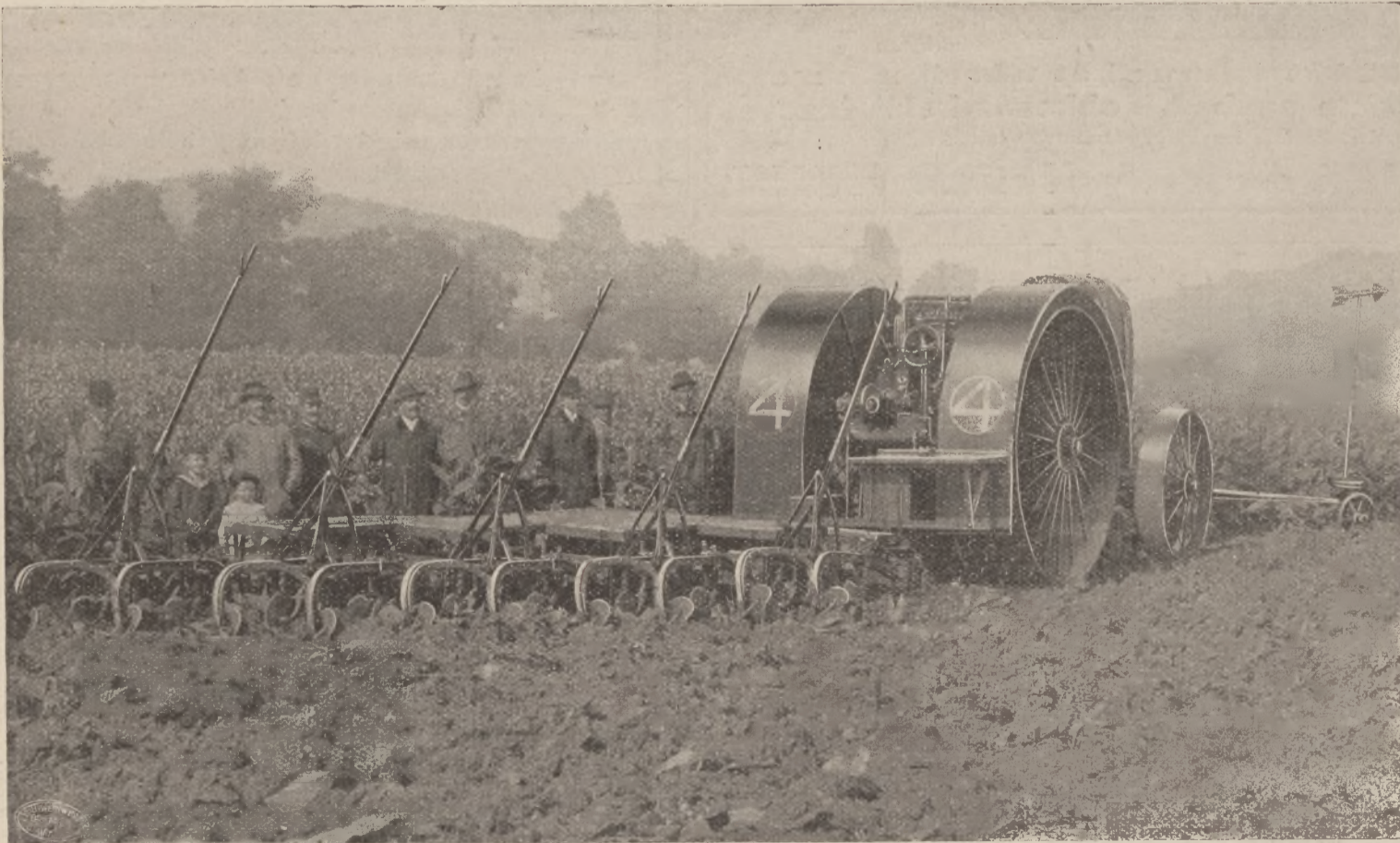
Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-utca 15.

THE „BIG FOUR” TRACTOR

VILÁGHIRŰ AMERIKAI MOTOROS SZÁNTÓ- ÉS EGYETEMES MEZŐGAZDASÁGI VONTATÓGÉP

AZ ÖSSZES „BIG FOUR” ALKATRÉSZEKET ÁLLANDOAN RAKTÁRON TARTJUK.

ok más referenciáival szívesen szolgálunk! Fizetési módzataink a legkedvezőbbek!

„BIG FOUR” TRACTOR „JOHN DEERE” 10 VASU EKÉVEL. Diószeghy Zoltán sajkókazai gazdaságában (Borsód megye.)

magyarországi sikereivel bebizonyította, hogy teljesen meg tud felelni mindazon követelményeknek, melyeket a t. magyar gazdaközönség egy elsőrangú szántógéppel szemben támaszt. Nemhangzatos ügynök-reklámmal, a mely a t. gazdaközönség megismerésére szolgál, kívánjuk a „The Big Four” traktor óriási előnyeit más voronygyártmányokkal szemben kiemelni, hanem **hivatkozunk kb. harmincz előkelő magyar gazdaság gyakorlati tapasztalataira**, a melyeket azok szántógépünkkel rendszeres szántási munkálatokban szereztek. A The „Big Four” traktorral szerzett magyarországi tapasztalataink és főmérnökünk által végzett terep- és talajvizsgálatok alapján **csak oly esetben fogjuk a szántógép beszerzését valamely érdeklődő gazdaságnak ajánlani, hogyha teljesen meggyőződünk, hogy az rendeltetésének teljesen meg fog felelni.** — Komoly érdeklődés esetében ezért díjmentesen és vételköltséget nélkül kiküldjük főmérnökünknek. — Az eladott szántógépeinket amerikai szerelőink szerelik.

Sürgönyözim CENTRALIS.

KÖZPONTI KERESKEDELMI ÉS IPARBANK R.-T., BUDAPEST, V., Váci-körút 26.

TELEFON: 86—97.

NÉHÁNY REFERENCIA: Kisbéri m. kir. állami mérnökhivatal (Komárom megye); — Gróf Dessewffy Miklós uradalmi Baisátsanya (Szabolcs megye); — Meller Henrik, Osnagy (Somogy megye); — Bató Springer Gusztáv uradalmi, Budaörs (Nyitrameny); — Dószeghy Zoltán gazdaság, Sajókaza (Borsód megye); — Kovács József gazdaság, Nagygyarancs (Vas megye).